

LANCZKOR GÁBOR

SZATURNUSZI MESÉK

I regényrészlet |

06/

01/ A török füzet

Európában háború van, már a második az életemben; a második Európa. Az első egy ládában lapul valahol szétszerelve. Európa szíve, mint egy toronyóra szerkezete (a számlap a helyén, a mutatók rozsdásan állnak). Várja, hogy valaki új életre keltse, de nem fogja senki új életre kelteni, hiszen senki se tudja, hol van az a láda elrejtve. Ha a megfelelő percben pillant az ember az óramutatókra, napjában kétszer (az éjszakát is beleértve) úgy tűnhet, a pontos időt mutatják.

02/ Sabika

Sarayában előkerestem Karl khajurahói albumát; az egyik doboz alján volt, amit anyámék küldtek utánam Simlából, és aminek a tartalmát még nem pakoltam ki, mert nem volt hová. A könyvvel az ölemben elhatároztam, hogy szombaton veszünk egy könyvszekrényt Gorakhpurban.

Festettem Sabikáról egy menyasszonyi portrét. Boldogan öltötte magára több alkalommal is a menyegzői ruháját a kedvemért. Míg modellt ült, az jutott eszembe (és aztán sokáig nem hagyott nyugodni a gondolat), hogy festhetnék én erre a vászonra akármit. Hogy bármit kihozhatok ebből a lányból. Akár el is csábíthatom, elvehetem az ujjaimmal a szüzességét. És az egésznek csak a képen lesz nyoma, és Sabika mégiscsak szűzen megy férjhez. De nem, nem csábítottam el. Az arcát zöldre festettem, és kesztyűt is festettem a kezére ugyanezzel a növényi színnel, ám az ujjai hegyét, az utolsó ujjperceit szabadon hagytam. Itt és most nem kívántam, hogy az ujjá hegyénél több kilátsszon belőle.

03/ Szieszta

A kupolás fehér bástya már szerepelt az egyik képemen, amit két éve festettem Simlában. Szövőszék szó álmoleplet egy fekvő nőalak köré. És a háttérben (mintha csak az álm tárgyá volna az öröklött képi logika szerint) ott a sarayai bástya.

04/ Szieszta

Fölbredtem; mint a kialudt gyertya viasza, úgy világított a szemközti babérbokor leveleivel. Bementem a házba, és föltettem egy teát.

Tegnap fejeztem be Sabika sziesztaképét. Behoztuk Viktorral a verandáról a műtőrembe (a legfényesebb szoba a ház délnyugati sarkában) a kinti ágyat. A szakácsnőnk legyezte Sabikát, akit arra kértem, próbáljon meg elaludni. Pár perc múltán édesdeden szuszogott. Ugyanabban a pózban altattam mindennap. A takarót úgy helyeztem el az ágy mellett, mintha ő rúgta volna le. Az ágy négy lábát már előzőleg lemázoltam narancssárgára. A sarokba egy asztalkára vizeskorsót és egy poharat állítottam.

05/ A mesemondó

A verandára mentem a teámmal, és a narancssárga lábú ágyra telepedtem. Idelátszott a lombokon át a fehér bástyakupola. Ott ült alatta az öreg. Három kigyereknek mesélt, három kislánynak. Egy néma asszonyról szólt a történet, akinek van egy varázslatos botja vagy pálcája, amit az egész falu irigyel tőle, mert a bot az asszony parancsára magától megkeveri a tűzre tett ételt, és mindenféle munkát elvégez a ház körül. Kihajtja és hazahajtja a kecskéket. Nem értettem minden részletét a történetnek, közbekérdezni pedig röstelltem volna. Egyik nap ellopják az asszonytól a varázspálcáját. Nem szól senkinek (talán azért se, mert néma), a faluban mégis híre megy a történeteknek. Egyik nap valaki kifigyeli, hogy van az asszonynak egy sokkal nagyobb varázshotja is, mint az előző. Akkora, mint egy pásztorbot. A néma asszony híre mindenféle titokzatos csatornákon át (ezt a részt csak töredékesen értettem) eljut egészen a szultánig. Magához hívhatja a szultán. Az asszony magával viszi a lányát is, aki olvasni tud a szájáról. És aztán elámul a szultánnál: azt kell látnia, hogy ott az ő másik botja, a kisebbik. Hogy milyen tekervényes módon került a szultánhoz az első bot, azt sehogy se értettem. A botok azonban csak a gazdájuknak engedelmességeknek. Nincs varázssige. A szultán tűzbe veteti a botokat, az asszony pedig hazatérhet.

A festményemen ott van a vén mesemondó és a három kislány. És ott van a néma asszony és a két botja egy-egy edényben. A háttérben a fehér kupolás bástya: ez a szultáni palota. A palota mögött mesebeli erdő, sűrű, sötét, magas. Megtorpan a kapu előtt az asszony a lányával. Megismeri a palotát, hiszen látta már álmában. Amint magát és a lányát is látta a fehér épület felé tartani. Mellettük két kiszáradt fa áll, egy kisebb meg egy nagyobb. Olyanok a fehér fal túloldalán lévő hatalmas, eleven fákhhoz képest, mint amikről bármikor le lehet törni egy varázsserejű botnak való ágat. Nincs varázssige. Az eleve holt anyag van csak, az álom, mely álmodik, és egyedül ott, az álmában él. És én vagyok az alvó, kedves naplóm.

06/ Sabika

Az esküvőt március végén, a hőség beállta előtt tartották meg Sarayában. India női ruhái a lányok testalkatát nem rejtik el teljesen, csak az alakjukat, ám azt leleplezhetetlen tökélyel. Nem sokkal az esküvő előtt lefestettem Sabikát meztelenül. Rögtön igent mondott a kérésemre, amitől az az érzésem támadt, hogy ő maga provokálta ki a láthatást. Láttam a vaskos combját. Láttam, miután levette a melltartóját, hogy miként kezdenek megkeményedni, majd merednek előre a mellbimbói puha udvarukból. Kifigyeltem húsos kisajkait. Láttam, de el kellett hallgatnom a nagy anyajegyét a hátán. Háttal ült modellt, csak így volt hajlandó a dologra. Közvetlenül a fürdőzsámoly, az én fürdőzsámolyom mögé állítottam a festőállványt a műteremben. Sabika úgy tett, mintha fürdene, de víz nélkül.

A hintánál is lefestettem. A háttérben ott világított a kupolás bástya a fehér fallal. A dzsungel eltűnt az épület mögül, helyette odafestettem a két kiszáradt fát. Mintha csak fordítva

működnének a távlat szabályai, jelentősen magasabbak lettek a fal túloldalán. A nagyobbikon a szent lehetetlenség jegyében pár levél is kisarjadt. Elefántok sziluettjét festettem a bástya bal oldalán az őserdő helyére.

Sabika a menyasszonyi ruhájában, lógó orral ül a hintán, két kézzel kapaszkodik a két kötéltelbe, papucsos lábán. Egyik szolgálóleánya a tenyerét nyújtja felé, de hogy mi van abban a barna tenyérben, nem látszik. Jegygyűrű, lábujjra való gyűrű. A második szolgálólány Sabika mögött áll, a hintát löki, mint egy kisgyereknek, aki még nem tudja magát hajtani. A harmadikuk kezében legyező, de most nem kell legyezni a gazdájuk leányát, mert langyos szél fúj észak felől. Mezítláb vannak, bordóban-pirosban, akár a menyasszony.

07/ Viktor

Esténként gyakran bámultuk Viktorral a csillagokat. Kitettük a narancssárga lábú ágyat a szabad ég alá, és szorosán egymás mellé feküdtünk. Vannak nyárévszakák így a monszun levonulása után, amikor valóban úgy tűnik, hogy több ott fenn a magasban a fény, mint a sötétség.

Mintha legalább érintőlegesen ráérezett volna a gondolataimra, Viktor azt kérdezte:

– Gondoltál már arra, hogy mégiscsak vállalhatnánk egy gyereket, Amrita?

Nem feleltem, néztem a csillagokat, fogtam Viktor kezét.

– Van rá esély, hogy a szülés után megszűnnének a nőgyógyászati problémáid.

– Egy kikapart gyereket sehogy se lehet semmissé tenni, Viktor – válaszoltam jelentős késéssel.

– Egy korábbi abortusz nem kizáró ok a szüléshez.

– De nekem kettő volt, hisz tudod.

– Te mondtad, hogy mindig nagyon megszenvedted a menstruációdat. Már kamaszkorodban is. Nem olyan bonyolult ez, Amrita. A szervezeted minden hónapban gyereket akar, és mert nem kapja meg, fölfakad belül, és vérzik.

– De hát én összeviszva vérzek, Viktor. Véletlenül se úgy, ahogy a hold jár.

Nem látszott a hold sehol.

– Ezt most úgy mondom, mint egy orvos, és nem úgy, mint a férjed, tehát hidd el nekem, Amrita, jó esély van rá, hogy egy kihordott terhesség ezt az összeviszhaságot is rendbe tenné. A vérzéseidet. Szülésre lett tervezve a belsőd.

Éreztem, hogy még mondaná, de elhallgatott. Hogy Istennel érveljen, azt azért mindketten túlzásnak tartottuk volna még a csillagos ég alatt is.

De kis szünet után mégiscsak folytatta:

– A fogantatás a testednek természetes esemény, éppen úgy, mint egy fának a virágzás.

Elengedtem Viktor kezét, és fölültem az ágyon.

– Nekem is többször eszembe jutott gyöngye pillanataimban, hogy lehetne gyerekem, hogy lehetne tőled egy vagy akár több gyerekem is, de mindig azt a választ kaptam valahonnan az univerzumból, hogy nem. Hogy ne. Talán magától Istentől érkezett ez a válasz – mondtam mélán. – Baszódj meg, Viktor – tettem aztán hozzá csöndesen, és bementem a házba.

07/

01/Lahore

Mire ősz lett, mire megint karácsony lett, mire eljött az új év, úgy éreztem, mintha láthatatlan sebeken át véreznék ki lassan, de biztosan. A havivérzéseim idején tíz napokig görcsölt a hasam. Mintha életet hazudva a pusztá látszat mozgatta volna a kezemet, ahogy egy kihunyt csillag fénye is még vibrálni látszik a csillagvizsgálóból nézve, miközben nagyon is valódi képeket festettem, ha épp festeni bírtam. Havi egy képet, aztán még ennyit se. Hónapokig semmit. Egyes-egyedül az a bizonyosság vigasztalt, hogy ezek a képek az én legigazibb képeim, amikben már nincsen semmi számítás.

Viktor remekül érezte magát a rendelőben. Az angoltudása épp oly szerény volt, mint az ideköltözésünkkor, azonban másfél év alatt meglepően jól megtanult hindusztániul. Tulajdonképpen ez is elkésérített. Miután Sabika elköltözött a faluból, én társalkodónő nélkül maradtam.

Anyámmal tündérieren visszafogott sorokat váltottunk havonta kétszer, amelyek leginkább egy öreges, lusta teniszmeccsre hasonlítottak, ahol a vesztett pont is józan, udvarias belátásból születik.

Karl viszont kiszagolta a tárgyilagossnak szánt leveleimből, hogy nem vagyok túl jól (nem volt nehéz kiszagolnia). Javasolta, hogy költözzünk Bombaybe. Írtam, hogy az lehetetlen. Már miért volna lehetetlen. Találunk állást Viktornak.

Nem akartam Bombaybe költözni, és épp Karl miatt nem; nem, ez nem igaz; nem tudom, miért nem.

Delhibe végképp nem.

Simlába vissza semmiképp.

Eszembe jutott Lahore.

Egyik éjjel négy csóva hasított négy irányból a testembe. A talpam felől, a fejtetőm felől és a vállaim felől.

Egy vadkörtefa alatt álltam. Színes léggömbök csüngtek a körtefa kopár-sűrű gallyaira kötözve. A sötét ég alján koszosfehér fényesség látszott, amit szivárványszín sávok véreztek át. Aztán ugyanez a fehér füstös fény egyszer csak közvetlenül a tövises bokrokon túl is fellobbant. Férfiakat láttam, nőket és gyerekeket; mind meztelenek voltak. Megláttam egy overallos férfit. Fejjel lefelé lógott előttem egy pucér alak, csak egy pillanatra láttam, a vadkörtefa egyik vaskos vezérágára volt felkötve az egyik bokájánál fogva; megfeszült a teste, és én roppant különösnek találtam, leleplezőnek, érthetetlennek, hogy a farka ernyedten lóg. A látomásom jelenetsorai úgy villódtak perverz és erotikus között, akár egy kompasztű az ércfelület közelítve. Gyűrött, rosszul szabott férfiruhák száradtak a fák közé kihúzott zsinetekeken. Két kutyát is láttam. Autók fényszóróit. Egy sátor tűnt föl előttem, vörös volt és szürke, olyan formájú, mint az eszkimók jégkunyhói. Aztán eltűnt a sátor, mindenki eltűnt, férfiak, nők, gyerekek. Én álltam ott egyedül a körtefa alatt a színeimmel, merthogy a léggömbök pont olyan színűek voltak, mint a színeim.

02/A negyedik

A három jelentése Indiában és Európában is egyértelmű. A kérdéses mindig a negyedik. A keresztény Szentháromsághoz ellentétként könnyedén hozzáképzeltető a Sátán. A három Moirához Zeusz (hiszen rajtuk még neki se volt hatalma), vagy egy kontúros váltópillanatban

a frissen született Sátán. Lefestettem három kislányt. Lefestettem három asszonyt. Az asszonyok fűszert őrltek. A kislányok a földön gubbasztottak. Mindkét jelenetet a mesék dzsungelében, a fehér bástya mögött vittem föl a vászonra, és mindkét jelenetbe hozzáadtam még egy szereplőt. Egy negyediket; még egy asszony-, még egy kislányszerű alakot. A haldit őrlő asszonyok mellett egy fekete csuklyás figura áll. Befogja a fülét, mintha nem akarná hallani az őrlőkövek súrlódását, mintha nem akarná hallani az asszonyok csevegését. Egy öreg ikerfa, közös töről kétfelé sarjadt vastos törzsek mögül festettem meg őket. A fekete ruhás alaknak csak a fejét és a vállát láttam. A dzsungel mélyén pirosan világított egy fatörzs, mint a teremtésben a hiba. Mint a történelmen átütő *valami*, ami úgy mutat rá a valóságára (a képen ábrázoltak valóságára és a mi életünkére is), akár egy bankjegy eredetiségére a fémszál. A kislányok között úgy ül a negyedik, mint aki majdhogynem közülük való. Ennyit még elbír a gyermeki lélek. Egy fehér fényzálat húz be közéjük a vékony arcú, piros csuklyás alak (a többiek félmeztelenek), és spirálosan föltekerve adja a kezükbe. Tudva a tilalomról, hogy ők hárman most olyasvalaminek a tanúi, ami messzemenően tilos, kíváncsian és már-már áhítatosan nézik az örvénylő tölcserő, amin ott maradt a kezük és a ruhájuk lenyomata is. Olyan ez a fehér fény, mint a teremtésben a hiba. Mint a történelmen átütő fenomén, ami úgy mutat rá a valóságára (a képen ábrázoltak valóságára és az én életemére is), akár egy bankjegy eredetiségére a fémszál.

03/ Elefántok

Még '38-ban készítettem Simlában agyagból egy arasznyi magasságú elefántszobrot, a hátán csúcsos tetejű hordszékkal, pirosra festettem, festettem róla egy képet, ami aztán annyira jól sikerült, hogy a szobrot végül összetörtem.

Közvetlenül Sabika esküvője után festettem meg a kupolás bástya előtt az elefántpromenádot. Úgy mozogtak a zárt térben az alakok, a fölszerszámozott elefántok és a hajcsárok a színpompás ruhájukban, hogy én a sötét éggel tudtam csak megfékezni ezt az áramlást, és nem is az övéket, hanem azokét, akik a kupolás bástyán túl, az őserdőben nyüzsögtek; iszapszínnel rohasztottam rá az eget a dzsungelre. A világító védfal és a fehér kupolás bástya elevenen villogott, akár a parádézó elefántok agyara.

A *Két elefánt* volt az utolsó képem, ami Sarayában készült. Volt egy korábbi változata még az előző évből. Az elsőn oldalnézetből, a másodikon szemből szerepel ugyanaz a két elefánt, egy nagyobb és egy kisebb. Az első képet a dzsungelben festettem, és mert eszembe jutott, hogy Magyarországon ősz van, kopár fákat festettem az elefántok mögé, varjakkal. A második kép a műtermemben készült. Három színnel, feketével, vörössel, narancssárgával. És a fehéren megvillogó agyarak.

04/ Lahore

Kinn ültünk a verandán. Elviselhetetlen volt a meleg odabenn a házban. Mint egy sértés, úgy hatott rám ez az izzó hőkamra a síkság ránk zárt egével. A narancssárga lábú ágyon gubbasztottam, Viktor a kedvenc karosszékében ült. Vasárnap volt, végeztünk az ebédvel, forró teát kortyolgattunk.

– Amrita, én nem tudom, hogy mit tegyek.

– Viktor, én nem tudom, hogy mit tegyél.

Nincs hová mennem Indiából.

– Pont most, pont most akarsz innen elköltözni, amikor már kezdek belejönni a nyelvbe és a munkába is?

Legfeljebb Indiába.

– A nyelvtudásod nem vész el, és abból a pénzből, amit itt összegyűjtöttünk, nyithatsz egy saját rendelőt Lahore-ban.

– Az én pénzemből. Én gyűjtöttem.

– Házasok vagyunk.

Rokonok vagyunk.

– Hány képet adtál el az elmúlt két évben, Amrita? Hány kurva képet adtál el az elmúlt két évben?

Az én rokonaimnál lakunk.

– Egyet se.

A *Mesemondóm* díjat nyert Amritsarban.

Viktor föl pattant, majd meglepő nyugalommal kezdett el körbe-körbe járkálni a széles verandán. A kezét összekulcsolta hátul, és kissé előrehajtotta a fejét, mint egy szerzetes a kolostorkerengőben.

– Továbbra se értem, hogy miért pont Lahore – szólalt meg aztán higgadtan. – Nem ismerünk ott senkit. Ennyi erővel bárhová költözhetnénk.

– Lahore egy érzékeny hely – szólaltam meg némi töprengés után.

– Megint szeretőket akarsz tartani?

Fölnevettem, olyan röviden és szárazon, mint egy köhintés.

– Viktor, hogyha nincs éppen özönvízszerű vérzésem, még te is sok vagy nekem mostanság. A szakácsnő lépett ki a tornácra.

– Kész vagyok – mondta.

– Rendben, akkor holnap – torpant meg Viktor, mint egy megállított inga.

A szakácsnő bólintott, és elment. Szabályszerűen rosszul lettem a látványtól, ahogy kilépett a napra; őrijítően tűzött az augusztusi nap.

Viktor újramezde a lassú járkálást. Van Viktorban valami papos. Valami papos vagy inkább szerzetesi, ami eddig is ott lappangott az alkatában, de csak itt Sarayában ütközött ki rajta minden következményével.

– De mégis, milyen hely Lahore, meséj róla – mondta komoran, mint egy gyóntató, és még csak rá se gyűjtött.

08/

01/ Lahore

Miután valamelyest összeszedtem magam, fölálltam a narancssárga lábú ágyról, és bementem a házba. Úgy duruzsolt idebenn a fűtés, akár egy halk szavú dzsinn. A fürdőszobába mentem. Ráültem a vécére. A tárt ajtón és a szemközti szűk ablakon keresztül laposan tűzött be a szűk helyiségbe a nap. Mintha kifordult volna tengelyéből a bolygó. A kőpadlón minden egyes koszszemcsének, minden hajszálnak látszott egy parányi vetett árnyéka.

02/ Lahore

Lehetett volna ez a ház majdhogynem bárhol. Nápoly környékén, forrongó földön, tíz kilométerre a tengertől, takarásban a tengertől. A táj léptékén nem hagyott nyomott, hogy a föld mélye itt már nem forrong egy ideje. Tudtam jól: vulkánjai alszanak, akár egy álom, mely álmodik, és egyedül ott, az álmában él. Anyámék simlai házának *The Holme* volt a neve, a sarayai bungalónak nem volt külön neve, ennek a háznak pedig *Lahore* lesz a neve, míg itt meghalok.

03/ Lahore

Sarayában estem teherbe. Lahore-ban Viktor már csak annyi volt nekem, mint egy árnyék. Párás dombvonulat látszott az ablakból, előtte két kisebb halom, akár egy kamasz lány két hegyes melle, amik nem tökéletesen egyformák, de attól még gyönyörűek. Előbb barnás-szürkés erdőség monokróm kiterjedése. A völgyben az út fényesebb csíkja. A réten túl, a szőlősorokon túl egy nagy tölgy állt feketén, levéltelen.

04/ Lahore

Közelről is megnéztem azt a fekete, kopár tölgyet. Hóval viselősen függtek alá a magasból a koszoszürke felhők. Csak amikor egészen közel értem a tölgyfámhoz, amikor már a törzse is jól látszott, csak akkor vettem észre, hogy bizony nem tölgy az, hanem dió. Alacsony bozót vette körül, vadcsapásokkal teli. A fa környékét teljesen összetúrták a vaddisznók. Volt ott a kopasz ágak alatt egy nagy bazalttömb, azt annyira körbeásták, hogy valóságosan kibillent a helyéről. Mintha előbb került volna oda a hullt dió, és csak utána, csak nemrégiben ez az istenköpedéknyi hűlt láva.

05/ Lahore

Másnap reggelre megérkezett a hó. Lehettem volna én is viselő, mint azok a koszoszürke tegnapi fellegek, de nem lettem, csírájában lett elfojtva bennem a másom. Azt, hogy belőlem nőjön nagyra, hogy aztán kiszabaduljon belőlem, ő, aki nem pusztán az enyém, de az enyém is, nem, ezt nem engedhettem meg, és megértem, Viktor, hogy velem együtt engemet is megölsz, hogy miután őt megölted, már végképp nem tudsz nekem megkegyelmezni, te semmi kéz, te árnyék.

Lejött ránk a hó, hullott egész éjszaka, csak akkor állt el, amikor a földet már teljesen betakarta, és vastagon megült az ágakon. A ház hűvösebbik oldalán erdő volt, sűrű erdő nyurga tölgyekkel. Az erdő mélyén fehéren világított egy fatörzs, mint a *hiba* a teremtésben; mint a perzsa szőnyegkészítő mesterek legszebb szőnyegeiben is benne hagyott hiba; a perzsa szőnyegkészítők hite szerint csak az isten tökéletes, így aztán hagynak egy apró szabálytalanságot a legértékesebb szőnyegeikben is. Belepte a hó az erdő alját, az erdő alja tompa fehér fényrel gyulladt ki reggel, ami végre kioltotta ragyogásával azt a függőleges fehér csíkot ott a fák között.

EGRESSY ZOLTÁN

SZÉLMALOM

Tedd arrébb, ne ülj rá, nem az enyéem, csak kölcsönkaptam. Renoir életéről szól, ja, ezt mondjuk kitalálhatod a borítóról. Jólesik olvasgatni, nem vagyok nagy festőszakértő, de szeretem az életrajzokat. Szeretek tudni az életekről. Más hogy csinálja, érted. Érdekes, hogy pont most adta ide a volt férjem, amikor a lányunkkal ugyanaz történik, mint Renoir egyik modelljével.

Sok nőt festett, nem tudom, hogy volt ez akkoriban, volt-e köze hozzájuk. Mint férfi, úgy értem. Fura lehet a festőnépség. Lettem volna szívesen a modellje. Az egyik nője panaszkodott neki egyszer, miközben a mester festette őt, hogy képzelje, a lánya összeköltözött egy szimbolista költővel. Az én lányommal is ez történik. Nem tudom, mennyire szimbolista meg mennyire költő, mert valójában fűtő, csak verseket ír. Mint anya ugyanazt élem meg, amit Renoir modellnője. Vajon a szeretője volt? Nem derül ki a könyvből. Pluszban van még egy kis bonyolódás, ráadásul hasonló: az én Laurám is beleszeretett másba is, egy bulvárszínház ripacsába. Aki viszont barátja a költőnek. Aki féltékeny, de egyelőre nem a ripacsra. Mi lesz ebből? Jó ez a zene, hangosítsd fel, légy szíves.

Szóval több ponton kapcsolódunk, van nálunk is költő, színész meg féltékenység. Nem kéne belemennem nagyon, nem az én életem, a lányom felnőtt, oldja meg. Olyan életkorban vagyok, amikor illik már érezni, meddig tart a kompetenciám. És azt is, hogy mi fontos meg mi nem.

Muszáj képesnek lennem a kikapcsolódásra. Ezen dolgozom. Végző soron magamon. Baj lesz, ha nem sikerül. Hinni kezdtem a kiszállásban, a kívül maradásban, a nem tudás erejében. Nem nézek, nem hallgatok, nem olvasok híreket, portálokat, bejegyzéseket, semmit. Úgyis mindegy, reménytelen az egész. Hinni akarok valami megnyugtatóban. Sokadlagos, miben. Ez a megoldás. A túlélés záloga. Ha nyugalomra vágysz, higgy, ha igazságra, keress. Nietzsche mondja, nem én. Én csak egyetértek vele. Nem keresek, elengedem a dolgokat, az igazságot is elengedem, de ezzel a problémákat is, érted.

Téged nem engedlek el, ne félj és ne rettegj, téged meg foglak oldani.

Mindenki választ magának túlélési tervet. Te elkomolytalanítasz mindent. Röhögsz, nem veszel komolyan semmit. Látszólag legalábbis. Igazából talán nem így van. Ha mégis, akkor nem rossz módszer. Ha nem, akkor becsapod magad. Szerencséd, hogy itt vagyok neked.

Először azt találtam ki, hogy acéllá edzem a testemet. Mindjárt negyvenhárom leszek, pár nap. Majd mondom, milyen meglepetést szeretnék a születésnapomra. Egy meglepetésrepülést. Tandemet. Ismertetni fogom a részleteket, kit kell felhívnod, hol tudjuk megcsinálni, ilyesmi.

Tavaly azt gondoltam, két éven belül, tehát úgy negyvennégy éves koromra kemény leszek, erős, feszes, egy erotikus izomhegy. Egy acélnegyvennégyes, kurva jó nő. Volt edzéstervem, ment is jól, élveztem, aztán leálltam. Túl gyorsan lett túl izmos

mindenem. Még az állam is, pedig oda nem gyúrtam, az maximum az elszántságtól erősödhetett meg. Egy reggel álltam a fürdőszobában, és a tükröből egy harcos nézett vissza rám. Egy amazon. Kész, vége, abban a pillanatban kiment belőlem a lendület. Mint a matracból a levegő, ha rálépnek, tudod. Teljesen persze nem szabad leállni, akkor lelöttyedsz. Viszont ha szép marad a test, bármi megtörténhet. Csak ne legyen túl izmos. Mi ez a zene? Ismerős, mi ez, valami régi sláger, ugye?

Őszintén szólva tetszett nekem is a költő. Tulajdonképpen én jöttem össze vele először, csak aztán átengedtem Laurának. Kezdem beleszeretni, úgyhogy gyorsan kiszálltam. A tükrös megijedés napjaiban történt, amikor elhatároztam, hogy nem kockásítom tovább a hasamat. Viszont attól kezdtem félni, hogy esetleg gusztustalannak fog látni, ha löttyedni kezdek. Vagy te. Mert akkor már kinéztelek magamnak. Nem tudhattam, milyen az ízlésetek. Mi tetszik nektek? Ha van hasizom, vagy ha nincs?

A fűtő költőt elég nehezen tudtam átpasszolni a lányomnak. Aztán egymásra találtak. Sőt. Hát sőt. Nem örültem volna, ha a lányom túlságosan kötődni kezd hozzá, rendesen szerelmes lesz, ezért kezdtelek finoman ajánlgatni téged neki. Fel is szedett, egy ideig együtt kavart kettőtökkel. Nem tudtál róla? Te nem tudtál a költőről? Azt hittem. Mindketten szerelmesek voltatok Laurába. Őszinte leszek, örültem, amikor végre szakítottatok. Bár ehhez azért én is kellettem.

A költő megmaradt neki, most helyetted a ripacs a másik embere. Vele is volt egy kis ügyem korábban, de arról Laura nem tud. Nem kell mindent tudnia. Jobb lenne a világ, ha kevesebbet tudnának egymásról az emberek. Neked eddig arról se volt fogalmad, hogy Laura a lányom. Most mondd meg, jobb lett volna neked, ha tudod? Mennyi spekulációt megspóroltál.

Már csak összviszsz egyszer edzek egy héten. Hogy ne épüljek le. Szólj, ha mégis úgy látnád, akkor majd megint komolyabban magamra dolgozok. Kialakítunk egy kis sarkot sportoláshoz a lakásodban, jó? Súlyok nem kellene, csak annyi hely, hogy tudjak jógázni. A lakással kell kezdeni a rendbe hozásodat. Most ki énekel? Barbra Streisand, nem? The Windmills of Your Mind. Ja, ez ment eddig is, csak másokkal. Van magyarul is ez a dal, nem jut eszembe, ki éneкли. Talán többen is.

A rendbe hozásod elkerülhetetlen. Küldetés nekem most már. Nem mehet tovább ez a folyamatos átmenetiség. Muszáj a lakásoddal kezdeni. Ez így langyos most már. Van erről szó a könyvben, a tavasz alattomos lagymatagságáról ír az író. Már nem tudom, milyen összefüggésben, de megjegyeztem.

Változások kellene, olyasmik, amiket te is akarnál, legfeljebb nem jut eszedbe. Új haj, utazás, lakásfelújítás. Utóbbi a legpraktikusabb. Intézem. Nem lesz vele dolgod. Csak egyet kell értened. Ha úgy alakul, utána beköltözöm hozzád. Ha akarod. Talán ezért jöttem neked, a rendbe hozásodra születtem. Ébreszteni, életet adni. Értelmet az életednek. Nem gondolkodtál még rajta? Higgy ebben, és hagyd magad. De azért nehogy az legyen majd, hogy én erőszakoltam ki bármit is. Azt a terhet nem kérem. Nehogy megkapjam, hogy én akartam mindent, azt nem szeretném, érted.

Neked lesz jó minden változás. Révbe érni a legnagyobb dolog a világon.

A lányomnak is ezt kívánom. Nem tudom, a költő lesz-e neki a végállomás. Nem lenne jobb a ripacs se. Nem szólok bele, azt csinál, amit akar, nagylány. Mondtam neki, döntse el, legyen, ahogy akarja, de szerintem felejtse el őket, hagyja, engedje el mind a kettőt, éljen,

amíg lehet. Nekem is lehetne még pár jó évem, nem kéne leragadnom nálad, csak hát jötél, és ez most egy egész más dolog. Te még talán nem érzed. Csak azért mondom, hogy tudd, nem azért lassóztalak be téged, mert öregszem és félek.

Lazúrozással fogunk kezdeni. Nem lamúr, lazúr. Nem tudod, mi a lazúr. Rendben, gondoltam. Semmi baj. Muszáj volt annak idején megtanulnom, csinálnom kellett, te ezt nem értheted a burkos életed miatt. A lazúr egyfajta festék. Hé, ez még mindig ugyanaz a dal. Átugrik az összes verzióra? Hány feldolgozása lehet? Ki énekel? Nana Mouskouri, az ki? Japán? Görög? Sose hallottam róla. Jobban tetszik, mint a Streisand.

Magyarztam már korábban is a lazúrról, csak nem figyeltél. Most se figyelsz. Ha lazúrozni akarunk, az egész íróasztalodat le kell csiszolni. A lakkozást le kéne teljesen csiszolni róla, hogy az eredeti fa kibukkanhasson. Azt már lehet kezelni lazúrral, és akkor megmarad a barna eredeti mintázat. Ha ezt nem csináljuk meg teljesen, márpedig nyilván nem csináljuk meg teljesen, hiszen nem tudjuk az egész asztalt lecsiszolni, mert ahhoz igazi, rendes csiszológép kéne, hanem csak a kiszögelléseket csináljuk meg, tehát csak nagyjából csiszoljuk át, akkor fel kell vinni rá egy alapozó réteget, ami megragad a már lakkozott felületen, és utána az alapozásra zománccfestéket tudunk rávinni. Érted? Nem baj, majd csinálom én. Muszáj, jön ki a szálla belőle, bele fog menni a lábadba. Vagy a kezvedbe. És akkor operálhatom ki belőled.

A festést is folytatni kell, kevés, ami eddig történt, kár, hogy nem kérdeztél, ha kérdeztél volna, teljesen más színeket javaslok. Mindegy, majd átmegyünk rajta egy sötétebbel, úgyis hátravan még a fürdőszoba és a spájz. Hiába nem vagyunk ott sokat, a hűtő mellett látszik a ronda fal. Meg itt sincs még kész a szoba sarkában, itt jó a szín, csak koszos lett. Le akarom törölni a vizes ronggyal. A korábbi anyagok jók voltak, dörzsisek, de a kidobásra ítélt nadrágod szarnak bizonyult. A sárga farmer. Nem volt kidobásra ítéelve? Azt hittem. Ez most ki? Sinne Eeg? Még jobb, mint az eddigiek. Dán? Sose hallottam róla. Ez dzsesszes, ez jó.

A régi ágykerettel sürgősen kezdeni kell valamit. Újítsd meg a hirdetést. Ha nem viszik el nagyon gyorsan, darabokra fogom szedni, levisszük a pincébe, és kidobjuk lomtalanításkor. Lehet tárolni is, hátha kell valakinek a rokonságodból, vigye, ha akarja valaki. Ha gondolod, végigtelefonálok a rokonaidat. Kell a hely az új bútoroknak. Van egy fehér komódom, annak valahogy be kell férnie. Idehozom majd. És lassacskán mindent.

Tegyük fel, hogy a szekrények így maradnak. Szerintem nem fogsz tudni megszabadulni tőlük, hogy vehess kettő újat. Amennyiben így maradnak, a fehér komód odafér a sarokba, plusz a létra is odajöhet, és akkor az egy szép fehér sarok lesz, hangulatvilágítással. Mert teszünk rá színes gömbégőket. Plusz itt áll a négyfiókos kis szekrény, nem, az inkább megy a másik oldalra, ha elkerül végre a tévé. Nem kell meccseket nézned. Jobb neked, ha velem beszélgetsz.

A nagy szekrényt beljebb lehet tolni, egészen a falig, ha a létra már nem lesz itt, és akkor elfér mellé még a két kis könyvespolcom. Ott végig könyvek lesznek. Jól fog kinézni, már első este belelátam a szobába. Ha úgy alakul, hogy a lányom bajba kerül, és ne adj' isten költöznie kell, idejöhet a másik szobába, kialakítunk neki egy vendéghelyet. Elvileg nem lesz rá szükség, de ki tudja. Csak nem mondd neki, hogy nem jöhet ide.

Még az ágy helyét kell véglegesen eldönteni. Úgy lesz, ahogy akarod. Itt lenne ideális. Ide tegyük. Ja, és van egy száztíz centiméteres íróasztalom. Azt is hozom, nekem is szükségem van egy kényelmes helyre, meggörbül a hátam, nem tudok máshol dolgozni, amikor home

office-on vagyok. De akkor is kell, ha nem dolgozom, csak leülök a laptopom elé nézni valamit. Edzéstervet vagy mégis híreket, nem tudom, teljesen azért nem vonhatja ki magát az ember a világból.

Ő ki? Noel Harrison? Elég régi felvétel. Nem túl gyors? Angol, hallani a brit kiejtésén. Kicsit kevés benne az érzelem, pedig ez olyan dal, amibe bele kell rakni. Őrület, hányféle feldolgozás.

Lehetnél lelkesebb kicsit. Most kottázom le a rendbe hozásodat.

Az íróasztalomnak van egy tágas fiókja, benne dobozok, abba bele tudom tenni a sminkes cuccaimat, a tükröket, a kis hülyeségeimet. Nemcsak laptopasztal lenne, hanem ő lenne maga az asztal, az asztalom, érted. Ékszereket is lehet rakni a fiókjaiba, azoknak is lenniük kell valahol. Elfér ide vagy esetleg oda, attól függ, hova akarod tenni az ágyat. Ja, ide akarod, megbeszéltük. És van még egy pici fehér éjjeliszekrényem, az kifér a hallba. Arra lehet virágot tenni. És akkor marad az egyetlen kérdés, hogy mi lesz a fotelokkal. Azon gondolkodtam, figyelj, hogy ha oda tennénk a barnát, a két pirosat meg oda, mert azok ugye alacsonyabbak, könnyebben lehetne nyitni az ablakokat. És akkor már csak ettől a sérült feketétől kéne megszabadulni, nem kell, túl sok a fotel. Gyakorlatilag ezzel így be is lenne rendezve a lakás.

Ja, a növényvilág. A konyhába kéne valami cserepes. És kell majd függöny. Ide is egyébként, nemcsak a konyhába, de ide egy vastagabb, mert belátnak. Mindig meztelenül nyitász ablakot. Kintről nézve te lehetsz a pöcsös ember.

Majdnem elfelejtettem, az előszoba. Oda lehetne még egy hosszú fogast, ami a szíved vágya volt. Nem volt a szíved vágya? Úgy emlékeztem. Arra lehetne akasztani dolgokat, mindenfelét, mutattam a katalógusban, emlékszel? Nem? Pedig mutattam.

Meg kell lassan csinálnod a fűtés-korszerűsítést. A szomszédodnak már cirkója van. Mondta ő is, hogy megcsináltathatnád. A múltkor, mikor kokettáltam vele kicsit a körfolyosón. Mondjuk az nagyon felfordulás dolog, az bonyolult. Első lépésként ezt a kályhát kell lebontani. A fürdőszobába gázkazán kerül a villanybojler helyére. A gázkazán adja a cirkófűtést. Radiátorok is kellene. Mondjuk oda. Meg a konyhába is. Ki kell építeni egy csőrendszert. Nem szükséges feltétlenül, tudok élni cirkó nélkül, de ez a kályha nem modern. Emlék, értem, csak nem korszerű. Megnézem majd, a szomszédnál hogy csinálták, mondta, hogy bármikor bemehetek hozzá. Kíváncsi vagyok, az égéstermékét hogy vezette ki a lakásból.

Az előszobába kell majd még egy nagyobb tükör és egy cipőtartó állvány. Ami van, abba csak a cipők férnek be, az kevés. Ez egy szekrényes állvány lesz, ami eltakarja az órákat. Ki ez? Dusty Springfield, ő is angol? Ez a legszebb hang eddig. Szóval el kell takarni valamivel a villanyórát, a gázórát meg azt a dobozt, amire azt mondta a szomszéd, hogy az az éjjeli áramos bojlervalami. A múltkor bejött, mikor egyedül voltam. Nagyon jó, hogy adtál végre egy kulcsot a lakáshoz.

Keresd meg a dalt magyarul, Fáradt szélmalom, vagy mi, valahogy így van a magyar címe, biztos megtalálod. És legyél már egy kicsit lelkesebb. Akarod, hogy kölcsönkérjem neked a könyvet, mielőtt visszaadom? Vannak benne elég jó mondatok. A tavasz alattomos lagymatagságát már mondtam. Kicsit azt érzem én is, amit Renoir a vége felé. Hogy gyorsabban öregszem, mint eddig bármikor. Nem tudom, miért van. Majd dolgozom rajta, hogy lelassítsam a folyamatot, biztos azt is lehet. Csak légy partner benne. Megéri, végül úgy lesz minden, ahogy akarod, meglátod.

TÉREY JÁNOS

KONFIRMANDUS

Álltam az előszobában tizenhárom évesen, kezemben a boríték, benne a Nagytemplomi Református Egyházközség meghívójával, a hártypapíron átütött a gépirás. A saját konfirmálásomra hívtak. A gyülekezetbe. A gyülekezetünkbe. Már a szó is elijesztett. Vajon mit jelent az a konfirmáció? Fogalmam sem volt. Valamiféle vizsga? Sosem voltam igazi konfirmandus. Nem jártam előkészítőre. Anyám nem íratott be, sőt nem kaptam a szüleimtől református nevelést sem, ami nem csoda, hiszen anyám katolikus volt, apám meg, aki a testvéreihez hasonlóan reformátusnak indult, vallástalanul élt.

Akit megkereszteltek, azt egy bő évtized múlva ünnepélyesen fölveszik az egyháztagok sorába. Nem muszáj elmennem, mondta anyám, nem kötelező, mint iskolába járnom, kisdobosnak és úttörőnek lennem, de azért illik. Az ifjú ember számot ad ismereteiről, és megerősíti hitét. Ez a dolgok egyenes következménye.

„Ha megkereszteltek, kisfiam, márpedig téged nem akárhol, hanem a debreceni nagytemplomban kereszteltek meg, akkor tudhattad előre, hogy egyszer, úgy tizenhárom éves korod körül el kell majd menned a gyülekezetbe, hogy találkozzál a veled egykorúakkal, és eligazításban részesülj Isten és ember dolgait illetően.”

„De én azt sem tudom, hogy mi az a gyülekezet.”

„A gyülekezet, kisfiam, az egy közösség. Egy közösség, ahol mindenki... egy.”

„Mindenkivel vallásos?”, firtattam.

Ő nem így mondaná, javított ki anyám. Mindenki hívő. Istenhitű.

Én nem vagyok hívő, ebben az egyben biztos voltam. Hogy anyám az, kérdés nélkül is tudtam. Tudtam a keresztvetéséből a feszület előtt, tudtam a jászteleki búcsúból. Jásztelken nem folyt meleg víz a csapból, nem is volt csap, csak kerek kút, onnét húztuk a vizet, és hordtuk a zöldségre tulipiros vaskannában. Általános gyermekkori diszkomfortérzetem falun volt a legerősebb. Részegen karikás ostort pattogtató mostohanagyapámtól, Bencsik Mátyástól különösen félni kellett. „Jánoska, nagyapa mérges. Tudom, hogy játszanál, de játsszunk mást, naaa. Kérlek szépen, most ne menj ki az udvarra, jó?” De hát miért mérges Bencsik nagyapa? Nem értettem, bántotta őt valaki? Beivott. Aha, beivott, a pálinkától mérges, és a karikás ostor az ő játéka. Vajon milyen feszültséget vezetett le vele?

Az én játékom meg az építkezés volt. Kunyhót eszkábáltam lécekből és fűből, vasszerszámokkal rendeztem be. Legjobban a föl nem használt, íves vonalú kúttéglából szerettem falat emelni, olyat otthon nem találtam. Fölmásztam a kukoricagóréba. Kimentem a határba. Este tíz előtt, vagyis a városi ember számára szokatlanul korán, vastag dunyha alatt aludtunk el a tisztaszobában. Volt egy nagy, selymes, fekete bundájú macskájuk, Ékes, egyszer jól megkarmolt. Párszor megcsípett a kakas is, és nyilván a libák is megkergettek, vagy fordítva, ez volt a beavatás menete falun. A tyúktól és a disznóól émelyített, pedig ganajozni nem nekem kellett, hanem a nagyapának. A Zagyva árterére jártunk játszani a szomszéd gyerekekkel. És amit Jásztelken a legjobban szerettem, az a búcsú volt a falu széli kápolnánál. A kis domb

fűvén hevertünk, anyám és a nénye a pap szavait vitatták meg a vasárnap reggeli mise után, és akkor szóba került Isten. Hit, vallás és felekezet között még nem tudtam különbséget tenni. Tudtam az elkötelezettséget anyám mozdulatából is, a furcsa odahajlásból, ahogyan megcsókolja rokonai sírkövét a szülőföldjén, valamelyik jázsági temetőben, Alsószentgyörgyön vagy Apátiban. Ilyet egy kálvinista soha nem tenne, hiszen óvakodik az efféle érzelmes gesztusoktól, töprengtem később. A Zagyva-part istenfélő földműveseire bibliák, énekes- és imádságoskönyvek, kalendáriumok, beszolgáltatási jegyek emlékeztettek minket, sőt egy Prohászka Ottokár-életműsorozat töredéke is a Szent István Társulat kiadásában – két mű a szalonképesebbek közül, a *Föld és ég* második kötete, illetve *Az elme útjain*, amelynek előzéklapjára a haldokló Bencsik nagyapa tintaceruzával róttá föl a családtagok névsorát, hogy rövid búcsúüzenetet intézzen hozzájuk: „Itt vot szeretőd Mátyás csokolok isten veled” –, de ez az elérhető maximum.

Mi Debrecenben nem jártunk templomba, még ünnepeken sem, de nem mertem megkérdezni, miért nem. Annyit tudtam, hogy anyámat az ötvenes évek közepén jelentette, besúgta egyik évfolyamtársnője, amikor a pesti orvosi egyetem Üllői úti kollégiumából rendszeresen az Egyetem téri templomba járt reggelenként imádkozni. Ő, a mezei munkában felnőtt falusi lány a Rákosi-rezsimnek köszönhette, hogy egyáltalán egyetemre járhatott – paradox módon apám családját ugyanezekben az években fosztották meg a földjétől, a városi és a határbeli házától egyaránt –, ám a vallását és az imaéletét ezek után sem tekintette elvetendő csökevénynek. Az egyetemi évekből maradhatott meg egy óvatos reflex? Itt nem volt annyira szem előtt anyám, mint orvostanhallgatóként. Vagy, ami valószínűbb, egyszerűen nem maradt rá ideje, „nem fért el”, nem tudta odaszuszakolni a templomot a hétvégi körzeti orvosi ügyeletek meg a kerti munka elé, mellé, mögé. Alighanem az utóbbi; régóta nem volt oka retorziótól tartani a templom miatt. A figyelmes évfolyamtársnőből pedig, aki jelentette anyámat, a nyolcvanas években egészségügyi miniszter lett, egy kivételesen következetes pálya logikus fordulataként.

„De hát ti sosem... Nem mondtátok soha, hogy nekem templomba kéne járnom.”

Igen, ez kimaradt. Anyám mintha most látná be a mulasztását. Tudhattam volna előre, hogy egyszer ez a nap is eljön, de senki sem emlékeztetett rá. Hogyan tegyem le a vizsgát, ha soha nem készültem rá? Nem mondták, hogy itt a helyed, kisfiam, így aztán nem lett túl sok közöm kisfiúként Jézushoz, nem jártam hittanra, nem tanultam katekizmust. Kapiskáltam ugyan József történetét, akivel csúnyán elbántak a testvérei, de nem tudtam semmit a helvét hitvallásról. Anyám célzott néha a tízparancsolatra, el is olvastatta velem, de nem magoltatta be, mert mégis, mit kezdtem volna például a paráználkodással? Korai lett volna. Bibliát is csak képes gyermekváltozatban olvastam, taláломra bolyongva a lapjain, mert nem igazított el benne senki, nem csinált senki kedvet hozzá, senki nem magyarázta el, mi volna benne a jó, a számomra is tanulságos ismeret. Anyám most mintha magának tenne szemrehányást, hogy nem vezetett a megfelelő útra, én meg magamnak, hogy ezek szerint nem kerestem eleget Istent, így aztán se nem értem, se nem követem a parancsolatait.

„Igazad van, nem mondtuk.”

„A hittantól lesz hívő az ember?”

„Az nem úgy megy, kisfiam. Meggyőződésből lesz az.”

„Meggyőződésből, de milyen meggyőződésből?”

„Hiszi Istent.”

„Igen, és azt hogy kell?”

„Megbizonyosodsz. Meggyőződsz róla, hogy van.”

„Egyszer csak látom? Te látod, anya? Hallod?”

„Nem. De el tudom képzelni.”

„Hát én meg nem tudom. Hogy menjek így el konfirmálni?”

Ő el tudja képzelni. Hogy valamit vagy valakit képzél el, háttérből sugárzó erőt, természetfölötti jelenséget, netán magát az egyetemes világszellemet, vagy tündéri naivitással gondol egy gondoskodó, szigorú, de nagyszívű öregemberre, az most mindegy is. Én meg nem képzem el, mert begörcsöltem, és egyelőre képtelen vagyok, de azért kezdek gondolni az Úrra. Anyám tehát jóban van teremtőjével és főntartójával. Hozzá fohászkodik nehéz óráiban, de Isten, úgy látom, megmarad az ő magánügyének. Elöttem jár a hitben, és nem hív magával. Neki van Jézusa, nekem nincs: hát akkor ki a csuda váltsa meg ezt a házat, ezt a zaklatott családot, anyámat, apámat meg engem? Majd mi magunk?

A hitem helyén a szorongásaimat találtam.

Egyke voltam egy morózus apa árnyékában, hogyne kerestem volna magamnak baráti és támogató közösséget! Olyan jó volna valahová tartozni a családomon kívül is, de hogy merre keressem ezt a társaságot, fogalmam sem volt.

Szóval nem lustaságból nem mentem el konfirmálni.

Álltam az előszobában tizennyolc évesen, kezemben egy másik meghívóval, sőt behívóval, ezúttal már nem a nagytemplomi gyülekezetbe, hanem a Magyar Néphadseregbe. Nem volt apelláta, mentem. Korán reggel a honvédlaktanyában soroztak a Péterfia utca sarkán, testmagasság, súly, szívhang, EKG, vérminta, vizeletminta, és olyan szép, szabályos A kategóriát kaptam Kovács doktortól, hogy magam is megijedtem tőle.

Örülj neki, meghaltál volna a szegyénytől, ha nem kapod meg. Férfi vagy, bassza meg. A kriplik kapnak E-t, kripli akarsz lenni, hadarta egy fiú a társa fülébe, ott a laktanyában. Te mi vagy? A! Én A vagyok. Ez a félszeg büszkeség keveredett az elemi félelemmel, amelyet a Kádár-kori néphadsereg tortúráiról kiszivárgó, szépen terjedő hírek váltottak ki. Szadista őrmesterek, csuklózttatás, elvágólagos körletrend, futkosó, ki lett öngyilkos az őrségben, és így tovább.

Az előzetes vérvétel a Bem téri kórházban történt. Maga a szúrás nem fáj, de megszedültem, sőt nem csak szédültem, hanem el is ájultam a vérvesztéségtől. Le kellett ültetni egy félreeső székre a folyosón. Puhány volnék? Az azért csak nem. De, igenis az voltam. Ez a sorozásnak mondott, merőben értelmetlen procedúra annyira fölforgatta addigi világot, annyira szorongtam, hogy aznap délután magamtól indultam el a templomba, este pedig magamtól vettem kézbe az evangéliumot. Kiszolgáltattottan, de végre kíváncsian és eltökélten, az egyetlen akkor lehetséges menekülési útvonalra találva. Olyan szorongást éltem át, amelyet megosztottam ugyan anyámmal, de még vele sem egészen. Biztosan megsajnál, de nem vesz egészen komolyan. Nem hívnám megtérésnek. Eszméledésnek inkább. Nincs okom vele dicsekedni, már csak azért sem, mert sarokba szorított helyzetben történt, mondom, menekültem, még csak nem is egy megerősítő közösségbe, de legalább saját úton jutottam hozzá a hitemhez, mondhatni, a személyes Jézusomhoz. Bizonytalan kötődéssel lettem újonc a hitben. Az én imádságom sokáig csak praktikus, kérő imádság volt, jelesül hogy ne vigyenek el katonának, feledkezzünk meg legalább erről az egyről, a fegyveres szolgálatról. Kamaszként csak akkor imádkoztam, ha szerettem volna valamit. Önzőn, magamért, mint Lót; nem a rokonaimért és a városért, mint Ábrahám.

Egy látszott biztosnak, hogy az én Istenem minden jel szerint nem az őszövetségi Seregek Ura.

Utolsó éveiben velünk lakott anyám édesanyja, a Kékinétől megvásárolt és velünk egybenyitott szomszéd lakásban. Ő volt az én jásztelki nagyanyám, Tuza Borbála. Anyám egyik reggel az ágyam fölé hajolt: „Meghalt a nagymama.” Hajnalban, álmában halhatott meg, mert abban a pillanatban már nem volt velünk. Elvitte az autó. Első férjét – az 1905-ös születésű Pap Sándort, aki az 1941-es délvidéki bevonuláskor halt meg vérmérgezésben – negyven évvel élte túl. Sanyi bácsinak feltörte a lábát a bakancs, és nem kezelték, nem volt gondjuk ilyesmire. Ő meg belepusztult. Fászlizta a feltört bokáját, mégis az a sérülés vitte el. Azt sem tudni, hazajutott-e egyáltalán vele. Mivel rengeteg kilengés történt ebben az időben a Magyar Királyi Honvédségnél, és még csak nem is a rendszeres orvosi ellátás hiánya volt a legrosszabb a problémák sorában, elképzelhető, milyen morál uralkodott ama diadalmas napokon, a lesből támadó szerb partizánok prédájaként ráadásul.

EHHEZ KÉPEST AZ ÉN BEHÍVÓM, BÉKEIDŐBEN... Jó nagy hülyeség, igaz?

Tényleg ne vess rajta, fiam. Jó lecke lesz az. Ki fogod bírni. Miért pont te ne bírnád ki? Egyre több a jó hír, lazulnak az eresztékek, változott a retorika, bementa a rádió, hogy ötvenhatot mostantól népfelkelésnek tekintik odafönt, szóval döglődik a rendszer, lehet szidni. Amikor pár éve november hetedikéi vetítésre mentünk a Meteor moziba, és utána egyik poént a másik után lőttük a szovjet nagyjátékfilmre, összeröhögve a színes csempés előcsarnokban, még rákérdezett Bankós tanár úr: „János, te rendszerellenes vagy?” Tudtam, vagy inkább éreztem, hogy pár hónap múlva már nem kérdezné rá.

Nemsokára a haldokló anyámért fogok imádkozni.

Sohasem derült ki, hogy kibírnám-e a katonaságot, mert nem sokkal később a vizsgálatok során apró rendellenességet, szívritmuszavart találtak nálam, egy úgynevezett járulékos nyálábót. Extraszisztolét. Néha kimarad egy ütem, százezerből körülbelül harminc. Nem vésszes, évtizedeket lehet vele élni, de a fölmentéshez elég. „Maga nem lesz katona”, mondta egy ezredorvos, már Budapesten. A sereget tehát megúsztam. Aztán tekervényes módon a polgári szolgálatot is. Gondoljam azt, hogy Istennél talált volna kétszeresen is meghallgatásra az imám? Nem lehet ilyen egyszerű, hiába lett az évek során nagy keservesen E kategória az A-ból. Isten felé nyitva maradtam. Az evangéliummal pedig ugyanúgy, ahogyan a vérvétel utáni este.

NOVÁK ZSÜLIET

A BÉ ÉS A PÉ

Egy hete halt meg apám.

Húsz éve nem beszéltünk, de hozzám érkeztek a részvétnyilvánítások. Sokkal inkább érkezhetnének a pékhez, aki naponta kenyeret adott neki, és megkérdezte tőle, „Hogy s mint van, Jani bátyám?”, vagy a szomszédasszonyhoz, aki vasárnaponként átvitt néhány szelet friss süteményt, és azt mondta, „Fogyassa jó étvággal, János bácsi, de a cukrára azért vigyázzon!” Feltételezve, hogy léteztek ezek az emberek. Feltételezve, hogy gond volt a cukrával. Fene tudja.

A búcsúztatón hátul álltam, a turisták között, egy fa takarásában. Tudják, akik olykor esküvőkön, olykor temetőben jelennek meg menyasszonyt vagy holtakat nézni, mások boldogságán vagy elmúlásán élősködni.

Nem sírtam. Azt sem tudom, minek mentem oda. Egyszer csak odalépett mellém egy nő. Sose láttam azelőtt.

– Maga a lánya?

– Igen – néztem rá gyanakodva. – Honnan...?

– Régi fényképeken láttam – legyintett. – Ez a magáé.

Azzal a kezembe nyomott egy nagy borítékot, és elsétált. Ritkán néznek rám idegenek így. Ilyen leplezetlen gyűlölettel. Ettől rosszabbul éreztem magam, mint a temetéstől.

Csupán két tucat félfamentes rajzlapot találtam a borítékban, teleírva azzal az egyetlen mondattal: *Soha többé nem fogok egyetlen pillangót sem bántani.*

Amikor a bátyám harmadik osztályba kezdett járni, én még az első betűimmel küszködtem. Addig fizikai fölényével, oktalan bátorságával akarta kivívni a nagy testvérenek járó tiszteletet, ami engem látványosan hidegen hagyott. De miután olyan fantasztikus tudásnak jutott a birtokába, mint hogy *minden bogár rovar, de nem minden rovar bogár*, vagy *az Esthajnalcsillag nem is csillag, hanem egy bolygó, amit Vénusznak hívnak*, szempillantás alatt elérte, hogy csüngjek szavain. Azokért cserébe pedig beágyaztam helyette, elpakoltam a játékaikat, és nekiadtam az édességek nagy részét.

Majd egy nap azzal jött haza:

– Én már azt is tudom, hogy mitől tudnak repülni a pillangók!

Egész nap a nyomában koslattam, könyörögtem, hogy vegye el a rágóm, megígértem, hogy ebéd után megeheti az én sütim is, mire végre elárulta.

– A portól, ami a szárnyukon van. Attól tudnak repülni.

– Miért? Mi az? Valami varázspor?

– Hááááát – nézett rám furcsán –, gondolom, igen. Varázspor.

A házunk mögötti tisztáson állt egy öreg enyves éger. Repedezett törzséről tábla alakban száradt le a feketés kéreg. Szív alakú levelei szélét fűrészcs fogazat csipkézte. Kardozáshoz gyakran vágunk le belőle hosszú ágakat, melyek meglehetősen könnyen hasadtak. Fája nyersen izgalmas sárgapiros volt, megszáradva világos rozsdaszín, mint a ruhákba beleszáradt vér. Remekül el lehetett rejtőzni az árnyékában napsütéses időben, amikor a pillangók rajban lepték el a vadvirágokat.

Először ecsettel próbáltam lesöpörni szárnyukról a port. Azonban csak a lószórszálak teltek meg a selymesen ragadós anyaggal, de ennél többet nem sikerült kinyernem tucatnyi pillangóból sem. Aztán inkább egy hosszú ujjú pólót neveztem ki a leendő repülős kabát-
nak, abba törölgettem a lepkéimet. A legtöbbjüket azonnal megöltem, mégsem voltam képes eldobni megtört testüket. Egy cipősdobozba gyűjtöttem őket, hogy szándékaim szerint majd egyszerre temessem el az összest a fa alá.

Anyám fűnyírás közben pillantotta meg a dobozt. Elfutottam, mielőtt fölemelte a tetejét. Az ágyneműtartóban talált rám. Ziháltam a rémülettől. Nem tudtam elmondani a történetet. Minél többet faggatott, annál inkább zokogtam, míg végül feladta, és azt a büntetést róta rám, hogy annyszor kell leírnom, ahány kis rovar van a dobozban, hogy *soha többé nem fogok egyetlen pillangót sem bántani.* Addig nem fekhettek le aludni, míg el nem végzem a feladatot. Majd rám csukta a szobám ajtaját.

Csak ültem a papír és a pillangós doboz fölött, és órákon keresztül nem csináltam semmit. Hallgattam a beszűrődő zajokat. A kés ütemes kopogását a vágódeszkán, az olajba

ejtett étel sístergését, a víz hangját, ahogyan panaszosan megindul a csövekben, majd ne-
hézkesen megáll. Az ajtó csapódását, a beszédhangok morajlását, majd apámnak a szobám
felé közeledő lépteit. Bejött, gyengéden megpuszilta a fejem búbját.

– Szerintem jobb lenne, ha elkezdenél írni.

– Nem tudok – suttogtam.

– Miért nem tudsz?

– Mert még nem ismerem a b és a p betűt – néztem mereven a dobozt.

– Óóó, vagy úgy – köszöriülte meg a torkát –, akkor szerintem erről szólnunk kellene anyának.

– Ne – kaptam föl ijedten a fejem.

– Oké, akkor ne – ült le az ágyamra. Hallgattunk pár percig. – Akkor mit javasolsz?

– Nem tudom.

Sóhajtott, majd odahúzott mellém egy széket. Egyesével raktam egyik dobozból
a másikba a pillangókat, ő pedig minden példány után leírta a mondatot. Mikor végeztünk,
csöndesen megkért, hogy mossak fogat, aztán feküdjek le aludni, és kivitte a dolgozatot.

Néhány hónap múlva már nem is nagyon jutott eszembe az ügy, csak boldogan rohan-
tam be évváró után a műhelyébe kiváló bizonyítványom lobogtatva. Először azt mondta,
hogy nagyon büszke rám. Utána azt, hogy akkor most üljek le, és írjam le kétszázhetvenszer
egymás után, hogy *soha többé nem fogok egyetlen pillangót sem bántani*.

Meghalt apám.

TÓTH VIVIEN

ANYA ÉS FIÚ

Megint itt van, hallom. A konyhában pakol, feldönt egy sörösüveget, eszembe jut,
hogy nem vittem le őket a szelektívbe. Felveszi, széttöri a falon. Erősen markolom
a takarót, elképzelem, hogy a csomó a kezemben az arca, egyre kisebbre szorítom,
végül megfullad. Káromkodik, rálép a szilánkokra, kihúz egy széket, leül, a tenyere
csattan az asztalon. *Asszony, hol a vacsora*, üvölt. Összeugrik a gyomrom, beleka-
parok a matracba, gyűlik a szősz a körmöm alatt. Eldől a szék, közeledik, járkál az
ajtóm előtt, nem tud bejönni, kulcsra van zárva. Feszegeti, elfárad, abbahagyja.
Visszahúzódik a konyhába, várja a vacsorát, amit sosem fog megenni. Falhoz lapulok,
hallgatózom, lassan kinyitom az ajtót, átfutok a fiam szobájába. Ide csupán egyszer
mert bejönni. Öleltem a fiút, rimánkodtam, hogy ne bántson minket, a pofont vélet-
lenül a fiam kapta helyettem. Azóta nem lépi át a szoba küszöbét. Nézem a gyereket,
mélyen alszik, alig mozdul. Próbálok lefogni remegő kezem, nem akarom feléb-
reszteni. Mocorog, arrébb kéne mennem, hogy elférjen, de odaragaszt a félelem.
Kinyitja a szemét, néz rám, nem érti, kérdez, nem tudok válaszolni, a konyhában

csörömpölnek az edények, csak a kedvenc bögrémet ne törje el. Mászok a nyakához, hogy csókkal nyugtassam meg, mint kiskorában. Csattan valami az ajtón, aztán megint, belezeng az egész szoba, üvöltök, hogy elnyomjam a kintről jövő kiabálást. Markolom a fiam nyakát, ő a váram, ha elengedem, meghalok. Megint itt van, suttogok. Tölcsért formálok a kezemből, hogy tompítsam a hangom. Az a mocsok már az ablakot veri, *megöllek, te geci*, fenyeget. Bebújok a takaró alá, szorosan behunyom a szemem. Rázkódik az egész ágy, először azt hiszem, hogy bejutott a szobába, és ez az ő műve, de csak én vagyok az. Kiszed a fiam, pofon vág, a taknyom a számba folyik, sós íze van. *Itt van az apád, nem hallod? A nappaliban járkal.* Elkerekedik a szeme, nem mozdul, felidegesít, kivetem az ágyból, kimegy a szobából, magam maradok. Nem hallok semmit. Ezt a szobát még gyerekkorában szigeteltük le, hogy ne hallja a beszűrődő zajokat. A férjem szerint nem tesz jót egy gyereknek, ha hallja a szüleit közöszölni. Megnyomorodik tőle. A civakodó és részeges hangokról nem tett említést. Visszajön a fiam, átölel. Apa elment, mondja. A leheténe hányásszaga van.

Mozdulnék balra, de nem tudok. Jobbra van a fal, húzódnék arra, elfogyott a helyem. Nyitom a szemem, anyám melletttem fekszik, remeg. Engem néz, várta, hogy felébredjek. Eszembe jut róla a régi kutyánk, aki akkor nézett így, mikor pisilnie kellett. Sokszor elfelejtettük levinni, engem lekötött a házi feladatom, a szüleimet meg a pálinka. Végül elajándékoztuk a szomszédunknak, Feri bácsinak. Apám sokat járt át hozzájuk, bár sosem hívták. Munka után szeretett felöntenni a garatra. Anyám faggatta, hogy miért iszik ennyit, aztán megunt a kérdezősködést, és ő is rászokott. Néha együtt mentek át a szomszédba, kínálták Feri bácsit, neki meg nem volt szíve hazaküldeni őket. Inkább elköltözött. Anyám közelebb csúszik, mászik a nyakamhoz, erősen beleszuszog, nagyon zavar, de nem szólok. Kérdezem, mi a baj, nem árulja el. Dühöngök egy sort, szép álomból szakított ki, az osztálytársammal, Enikővel csókolóztam benne. Régóta kinéztem magamnak, lépni nem mertem. Kértem anyám tanácsát, de csak annyit mondott, hogy a szerelemtől elbutulok, koncentráljak a matekpéldákra. Ráhagytam. Egyre jobban remeg, engem meg egyre jobban zavar, hogy nincs nyugtom. Simogatom a hátát, egy pillanatra szülővé válok, noszogatom, hogy mondja el, mi a baj, megint rosszat álmódott? Ez a második este a héten, hogy bemászott mellém. Beleszágolok a hajába. Erős gyógyszerszaga van. Suttog valamit, nem hallom, hajolnék közelebb, de erősen fogja a nyakam, nem megy. A reszketés kirázza belőle a szavakat. Megint itt van, mormol bele a sötétbe. Kicsoda? Fejére húzza a takarót, artikulátlanul üvölt, kérelek, hogy mentsem meg. Egyszerre üvöltünk, kiszedem a takaró alól, nem hagyja abba, felpofozom, csend. Felhúzza magát a fülemhez, úgy mondja: *Itt van az apád, nem hallod? A nappaliban járkal.* Kirúg az ágyból, követeli, hogy tegyek rendet, különben apám mindent szét fog verni. Nehezek a lábaim, lassan közelítek a nappali felé. Állok a közepén, benézek minden sarokba, közben arra gondolok, hogy apám négy éve halott. Veszek egy mély levegőt, ráz a hideg. Lehányom a zoknim, behajtom a fürdőbe, majd reggel feltakarítom. Visszabújok anyám mellé, megnyugtatom, hogy nincs baj. Apa elment.

NINCS

Hajnali öt. Kimostam a szennyest, elmosogattam a tányérokat, és most itt fekszem a száradó ruhák alatt. Becsípődött egy ideg a hátamban. A hűvös padló jót tesz neki. Lehunyom a szemem, mélyet szippantok az orchideailatból. Benyomom a kezem a derekam alá, már nem fáj. Eljátszom, hogy egy kicsit még igen, hogy ne kelljen rögtön munkához látnom. Úszik az egész lakás, belefulladás a teendők tengerébe. Ki kell vasalnom Jancsó ingét, mielőtt munkába indulna. Ma lesz az ő nagy napja, ezt ismételteti három hónapja. Az előléptetés meg a céges autó. Nem látunk belőle semmit. Csak várunk. *Majd alakul ez, cicám.* Átfogom a szárító lábát, felsérti a tenyeremet egy csavar. Rányomom erősebben, de a bőrt nem szakítja át. Csendben sóhajtok, felállok, automatikusan nyúlok a vasaló után. Szinte hozzám nőtt. *Szervusztok!* Hallatszik a másik szobából. Felkelt az apósom. Bemegyek hozzá, beszélgetünk egy kicsit. *Hogy érzed magad? Szervusztok! Jól aludtál? Szervusztok!* Két éve kapott agyvérzést, miután meghalt Jancsó édesanyja. Szívroham vitte el. A zöldségesnél esett össze, a mentőben halt meg. Másnap az apósomat is elvesztettük. Félig. *Szervusztok!* Felnyalábolom csontos testét, egyedül is megy, beteszem a tolószékbe, átgurulunk a fürdőbe. Megengedem a vizet, hallom, hogy Jancsó felkelt. Apósom már a kádban, megmosom a megmaradt hófehér haját, felemelem a karját, átsikálom a hónalját, közben nevet, mint egy kisgyerek, mosolygok rajta. Jancsóval csendben váltjuk egymást, a nemi szervét ő mossa. Mire visszamegyek, az apósom már a kád szélén ül, Jancsó a kezembe dobja a törülközőt, és kimegy kávézni. Szárítkozás után leülünk közösen reggelizni, nem beszélgetünk. Viszem Jancsóknak az ingét, nem jó, neki a piros kell. Arra gondolok, hogy abban úgy néz ki, mint egy pincér, de nem teszek megjegyzést. Újra kezemben a vasaló. Két éve költöztem ide, segíteni. Tulajdonképpen előtte is már itt laktam, de akkor még nem én végeztem a házimunkát, hanem az anyósom. Rágtam a fülét Jancsóknak, hogy költözzünk el valahova kettesben, még egy garzon is jó, de mindig arra hivatkozott, hogy inkább gyűjtsünk még pár évig. Utazásra, a közös jövőnkre, s amikor ezeket eluntam, akkor a közös babánkra. De csak az évek gyűltek, a pénz nem. Aztán meghalt az anyósom, és itt ragadtam. Azelőtt bankban dolgoztam, éppen akkor léptettek volna elő. Többet kerestem volna, mint Jancsó. Kiléptem, hogy gondozhassam az apukáját. Szerinte ez a legszebb munka, amit végezhetek. Kérdeztem, hogy akkor miért nem ő marad itthon, de erre csak legyintett. Aznap nem aludt itthon. Kész az ing, felveszi, bedobja a táskájába a szendvicseket, megszokásból arcon csókol, és elindul. *Szervusztok!* Rendet teszek, felmosok, apósom szobájában várjuk, hogy felszáradjon a padló. Eldöntöm, hogy a mai napot a szabadban töltjük. Felöltöztetem, a télikabátja hátulja ki van szakadva, de Jancsó szerint nem kell újat vennünk, mert a tolószék úgyis védi a hátát. Ráhagytam. A közeli park felé vesszük az irányt, messzebb nincs kedvem menni. Ülünk a padon, az apósom alsó ajka remeg, de megmaradt a jókedve. Ha arra jár valaki, kedvesen ráköszön. Kezd fájni a hátam, ráteszem a kezem, most nem segít. Akkor kezdődött ez az egész, mikor rosszul hajoltam le az egyik edényért. Jancsó rám szólt. Ne balról lépjek a szekrényhez, és úgy hajoljak le, hanem jobbról. A vasalót is jobb kézzel fogjam, néha rázzam meg. Az ágyban is átkerültem a jobb oldalra. Egyszer nagyon özszevesztünk, és mérgemben rákérdeztem, hogy miért kell mindent máshogy csinálnom. Visszaüvöltött, hogy azért, mert az anyja is így csinálta. Utána direkt mindent balról és a bal kezemmel csináltam, de már nem esett jól. Akkor állt be a hátam, úgy tűnik, örökre. Azon gondolkodom, nem, ezt nem szabad elmondanom. Azért néha jó lenne elszökni. Csak egy

kis időre. Magamban lenni. Megcsináltatni a hajam, vagy elmenni a kozmetikushoz. Kikapcsolni. Jancsó nélkül lenni. Vagy Jancsóval, de... Nem, inkább nélküle. Nem akarok több mosatlant látni, nem akarok többet jobbról lehajolni. Talán bevallhatom, hogy arra gondolok, hogy most mindent itt hagyok. Összepakolom a cuccom, nem, még azt sem, csak rohanok, amíg bírja a lábam, és akkor már nagyon távol leszek. Találok új munkát, megalszom bárhol, olcsón veszek kaját, újra lesznek barátaim, saját személyiségem és életem. És élvezném a csendet. *Szervusztok!*

HIDAS
JUDIT

MEGLÁTOD, JÓ LESZ NEKED IS

Mindenkinek kell egy jó barát. Így vagyok ezzel én is. Gondosan szoktam válogatni, az ember mégsem szeret bárkivel összeállni. Ezért addig keresgélek, amíg meg nem találok az igazit. Persze ilyenkor kicsit küzdeni kell a szeretetért, de a dolog enélkül olyan unalmas lenne. Jó egy kicsit harcolni, akkor tudunk a győzelemnek igazán örülni. Persze van, hogy a dolog némileg elhúzódik, és nekem csak a harc marad. De ilyenkor jól tudom, magamra vethetek, miért nem voltam ügyesebb, okosabb.

Viki nemrég berágott rám. Tisztázni akartam vele a dolgot, de először nemet mondott. Arra hivatkozott, van elég gondja Alexszel, aki folyton azzal fenyegeti, hogy öngyilkos lesz, ha Viki tényleg elutazik.

– Adj nekem fél órát – kérleltem.

Viki hezitált.

– Milyen barát az, aki csak saját magára tud figyelni?

Hallgattam a vonal túlsó végén, aztán ismét könnyörögni kezdtem. Igen, igaza van, talán tényleg nem vagyok könnyű eset, még sokat kell fejlődnöm, hogy jó ember legyek, és valószínűleg meg sem érdemlem, hogy a barátom legyen. De mit tegyek, ha úgy érzem, nélküle az életemnek nincs semmi értelme?

Végül nagyot sóhajtott, és azt mondta:

– Gyere fel holnap este nyolcra.

Lerakta a telefont. Álltam a fürkében, kezemben a bűgő kagylóval.

– Rendben, holnap este ott leszek – motyogtam magamban, bár aznapra volt már színházjegyem, de úgy döntöttem, Viki most mindennél fontosabb.

Úgyis egyedül mentem volna. Igen, Viki megmondta előre, hogy ez lesz, nem is értem, hogy bízhattam Dénesben. Folyton várok, történjen valami csoda, és találjak végre valakit, aki normális, de most már tényleg jobb, ha leszámolok az illúziókkal. Be kell látni, a férfiak olyanok, mint a rothadó alma, kívülről szép pirosak, belül tele vannak kukacokkal.

– Mihez akarsz kezdeni? – kérdezte tőlem Viki fél éve, amikor bejelentettem neki, váltani akarok.

Elegem volt a művészekből, a kiállításmegnyitókából, az ingyenmunkákból és az éhezésből, az ígéretekből, amikből sosem lett semmi. A társadalom megbecsült tagja akartam lenni, nyugdíjjal, tétével, bankkártyával, és nem akartam életem végéig albérletekben tengődni.

– Felvettek egy irodához – válaszoltam.

– És mit fogsz csinálni?

Hallgattam egy darabig, aztán anélkül hogy ránéztem volna, kiböktem:

– Idegenvezető leszek.

Felnevetett.

– Ezt nem mondod komolyan!

Lopva rápillantottam.

- Most haragszol? Gondoltam, megpróbálom, neked is olyan jól megy.
- Miért nem tudtál valami mást kitalálni? – válaszolta.
- Ne haragudj, nem tudtam, hogy zavarni fog – mondtam, és már el is képzeltem, milyen szép tájakra utazhatok majd, az emberek hallgatni fognak a szavamra, arról nem beszélve, hogy nem kell végre anyámnál kuncsorognom pénzéért.
- Remélem, ez nem lesz köztünk gond – hümmögte Viki.
- Ugyan, hisz barátnök vagyunk – próbáltam nyugtatni.

Nem értettem, miért aggódik ennyire. Jó, tudom, ő csak saját magára számíthatott egész életében, a szülei egyszerű falusi emberek, de hát tehetek én róla, hogy én jobb családba születtem?

Viki egy kis idegenforgalmi cégnél dolgozott már évek óta. Szeretett volna váltani, és egy nagyobb helyre menni, de egyelőre nem sikerült neki. Őszintén szólva ezen nem is csodálkozom, mert elég könnyen felkapja a vizet, és annyira nem is okos, mint amilyennek magát képzei. Tudom, nem szép ilyet mondani, de asszem, én sem szívesen dolgoznék vele.

Engem az anyám barátnője vett fel egy utazási irodába. Jó volt a jutalék, kaptam egy kis alapfizut, a tébét is fizették utánam. Lett céges telefonom, cafeteriám, mindenem, ami egy tisztos polgárt megillet. Huszonnyolc évesen végre felnőttnak érezhettem magam.

Úgy tűnt, Viki nagy nehezen elfogadta a döntésem, de amikor meséltem neki a munkámról, egy idő múlva mindig azt éreztem, hogy nem figyel. Aztán egyszer kibökte, nem tartja túl igazságosnak, hogy én az anyám révén ilyen könnyen álláshoz jutottam, miközben ő évek óta gürizik, próbál továbblépni.

Emlékeztettem rá, mennyit szenvedtem az előző néhány évben. A főiskolán nem sikerült státuszt szereznem, és fotósként sem találtam állást.

- Azért végül csak kikapartad magadnak a gesztenyét – válaszolta.

Mielőtt reagálhattam volna, Alexre terelte a szót. A szája legörbült, ahogy panaszkodni kezdett, én pedig újra megsajnáltam. Olyan szomorúan pislogott a hosszú szempilláival, mint egy ázott pillangó.

– Egyszerűen semmi sem működik. Hiába próbálom türelemmel, erőszakkal, csábítással vagy hisztivel, nem változik.

- És mit mond Alex?

Keserűen felnevetett.

– Azt, hogy a stressz miatt nem jut az eszébe a szex. De mégis milyen stressz? – nézett rám Viki úgy, mintha keresztül akarna döfni a tekintetével. Hátrahőköltem. – Az utóbbi egy évben összesen egy lakást tervezett, azt is az egyik haverjának, szinte ingyen – tette hozzá kicsit halkabban.

Vigasztalásul megsimogattam a kezét, de azért egy kicsit megkönnyebbültem. Ezek szerint előnye is van annak, ha az ember az üres lakásba érkezik meg esténként. Arról nem beszélve, hogy valahol Alexet is megértem, mert az az igazság, hogy Viki nem a legjobb nő a világon. Ráférne egy kis fogyókúra, nagy a feneke és a hasa is, már bocsánat, ezenkívül

szinte egyáltalán nem vezet háztartást, viszont betegesen rendmániás. Állandóan suvickol valamit a lakásban, és ha leejtesz nála egy morzsát, akkor már nagytakarítást csinál.

Persze tudom, én sem vagyok tökéletes, meglátjuk, én jobban csinálom-e, mert épp arról akartam neki mesélni, hogy egy fickóval kezd valami alakulni. Csak nem tudtam mellette szóhoz jutni, mert ha Viki sokat ivott, akkor szófosása volt.

Normális esetben beosztjuk igazságosan. Egyszer én panaszodom, aztán ő, majd váltunk. Jól nevelten bólogatunk egymásnak, miközben alig várjuk, hogy ránk kerüljön a sor. De most annyira el volt foglalva a bajával, hogy inkább hagytam. Végül is azért vagyunk barátok, hogy tekintettel legyünk egymásra, nem igaz? Ő legalábbis mindig ezt mondja.

Aztán tegnapelőtt végre én is mesélhettem neki Dénesről, az új fickóról. Sőt be is mutattam neki, mert Dénes felajánlotta, hogy elvisz a kocsijával a kávézóhoz, ahol Vikivel volt találkozó.

– Jó fejnek tűnik – mondta Viki foghegyről, amikor Dénes elköszönt tőlünk.

Annyira boldog voltam, hogy áldását adta a pasimra.

Előtte ugyanis kicsit tartottam tőle, hogy húzni fogja a száját, esetleg mond rá valamit, hogy túl kövér, vagy szakadt a ruhája, vagy tudom is én, hogy nem lesz elég művelt neki. Mert Viki magasra teszi a mércét, elsősorban persze a másik érdekében. Mert azt belátom én is, senkinek sem jó, ha hozzá nem illő, alantas emberekkel barátkozik.

De most annyira fellelkesültem attól, hogy Viki leokézta Dénest, hogy elújságotam neki, egész jól alakulnak a dolgaink. Dénes sokat akar velem lenni, folyton hívogat telefonon, majdnem mindennap találkozunk. Informatikusként dolgozik egy nagy multi cégnél, egyszer már elvitt moziba és vacsizni is. És hát az sem utolsó, hogy van lakása meg kocsija, ami persze nem szempont, de azért mégis.

– Na, mit szólsz? – kérdeztem lelkesen Vikitől, de ahogy ránéztem, a tekintetétől lefagyott a mosoly az arcomról.

– Hát, ha tényleg érdekel, akkor elmondhatom – kezdte, majd némi hatásszünet után belevágott. – Egy kicsit aggódom érted.

– De miért?

Sóhajtott.

– Tudod, én annyira tiszteltem benned, hogy te más vagy, mint a többi, hogy téged magasabb értékek vezérelnek. De sajnos azt látom, hogy az utóbbi időben túlságosan fontos lett neked a pénz a munka és a pasik terén.

– Hiszen én csak... – kezdtem volna, de leintett.

– Téged nem zavart, ahogy a kocsijával hengegett? – nézett mélyen a szemembe.

– Csak egy régi Opelje van – válaszoltam.

Viki gyanakodva fürkészte az arcom, majd hozzátette, hogy ő abban sem biztos, nem azért kavar-e velem ez a pasi, mert ki akar használni.

Úgy néztem rá, mintha nyakon öntöttek volna egy vödör jeges vízzel.

– Miért tenne ilyet?

– Ne legyél már ilyen naiv – legyintett. – Talán csak azt akarja, hogy jó helyekre olcsón elutazhasson.

– Túl szigorú vagy – csóváltam a fejem.

Felpattant az asztaltól.

– Na jó, ha veled nem lehet őszintén beszélni, akkor hagyjuk is. A barátság tudtommal nem csak a dicséretéről szól – szúrta még oda, azzal fogta magát, és elviharzott.

Hiába kiabáltam utána, hiába hívtam telefonon, nem válaszolt.

Elindultam haza. Zakatoltak a fejemben Viki szavai. Talán igaza van, önző vagyok, és anyagias, lecsapok minden lehetőségre, mint egy pióca. Talán nem kellett volna ebbe a munkába se belevágni, mert akkor még el sem meséltem neki, hogy előző nap behívott a főnöknőm, hogy szeretne velem beszélni.

– Ez így nem fog menni, kedves Saci – kezdte. – Hónapok óta alig adtál el valamit.

– Én próbálok, de ha egyszer nem jelentkezik senki – védekeztem.

– Nemcsak ülni kell, és várni a sült galambot, hanem elébe menni a dolgoknak, hívogatni az ügyfeleket, ajánlatokat tenni.

De olyan ciki volt nyomulni. A hirdetések fent vannak a neten, az én számom is ott van, különben is utálok ismeretleneknek könyörögni. Egy ügynökbe mindenki csak belerúg, és úgy éreztem, lehet, hogy ez a szakma mégsem nekem való. Kellene volna valaki, aki megmondja, mit tegyek, de Vikit egyszerűen nem lehetett elérni.

Elővettem a mobilomat, és tárcsáztam Dénes számát. Fátyolos hangon szólt bele a telefonba. Kiderült, egész éjjel dolgozott, hajnalban került ágyba. Azt mondta, nem baj, hogy felébresztettem, ha tényleg olyan fontos, amit mondani akarok.

Elmeséltem neki, mi történt aznap az irodában. Dénes hallgatott egy darabig.

– Itt vagy még? – kérdeztem.

– Igen – válaszolta.

– És?

– Talán nem kéne még feladnod – mondta.

– Hogy érted? – kérdeztem gyanakodva.

– Adj esélyt ennek a munkának. Talán van még benne lehetőség.

– Lehetőség – ismételtem, miközben Viki szavai jártak a fejemben.

– Igen, taposs rá a gázra, és bizonyítsd be, hogy meg tudod csinálni – válaszolta.

– Értem – jegyeztem meg halkán, és lecsaptam a telefont.

Zúgott a fejem, zakatolt a szívem. Ezek szerint mégis igaza volt Vikinek Dénessel kapcsolatban. Istenem, mi lenne velem, ha Viki végleg elfordulna tőlem? Ismét tárcsáztam a barátnőm számát, háll' istennek a tizedik csöngetésnél végre felvette a telefont.

Kértem, találkozzunk, szeretném vele a dolgokat tisztázni. Először nem akarta, arra hivatkozott, így is annyi baja van. De végül megbeszéltük, hogy másnap este felmegyek hozzá fél órára.

Két főre terített meg a nappaliban. A szobát a nagy lámpa rideg fénye világította meg. Itt mindig égett a villany, a nap csak délelőtt sütött be. A földön puha fehér szőnyeg volt, rajta barna bőrkanapé, a falon IKEA-s polcok. Külön-külön minden bútordarab ízléses, mégis olyan volt ez a lakás, mint az étel, amelyből kifejejtették a sót.

Az asztalon egy bontatlan üveg vörösbor állt, de Viki már részeg volt. Salátát készített sült hússal. Ez meglepett, azt hittem, még mindig haragszik rám. Leültetett az asztalhoz, elémtette az ételt, aztán bort töltött a poharakba. Koccintottunk.

– Finom a csirke – dicsértem, mire elárulta, hogy a receptet egy főzőműsorban hallotta.

Megkérdeztem, hogy van, mire mesélni kezdte, hogy Alexszel most már igazán vége.

– Teljesen kiakadt, amikor megvettem a repülőjegyet Stockholmba a két hónapos továbbképzésre.

– Szóval tényleg elmész? – kérdeztem.

Bólintott.

– Elképesztő, milyen bátor vagy – mondtam neki, de azért örültem, hogy ezek szerint nem csak én leszek mostantól szingli. Mégiscsak jobb nő vagyok nála, és még nekem se sikerül egy normális pasit beszerezni.

Ekkor váratlanul elsírta magát.

– Olyan egyedül vagyok – szipogott.

Megsimogattam a karját.

– Minden rendbe jön, meglátod – biztattam, bár őszintén szólva nem hittem, hogy túl sok esélye lenne rá.

Már harmincöt volt, kezdett az időből kicsúszni. Csak most vettem észre a kezdődő szaralábakat a szeme körül. Pár év, és úgy fog kinézni, mint egy mosónő.

– Sajnálom, hogy veled is olyan szigorú voltam – mondta ekkor, és beleivott a borba. – De hidd el, őszintén aggódom érted.

– Persze, megértem, és jól is esik – bólogattam. – Még az is lehet, hogy igazad van, talán tényleg elszaladt velem a ló pasi- meg munkafronton.

– Ugye? Én is így látom, de az a jó, hogy van erőd a változáshoz – mondta, és megérintette a kezem, amely még mindig a karján nyugodott. – Őrizd meg a tisztaságod.

Bólintottam, de azért fáj, amit mondott. Nehéz ennyi idősen elfogadni, hogy le kell mondani a vágyainkról. De azt mondtam magamnak, hogy az igazság néha nem kellemes, és erről igazán nem Viki tehet.

Hirtelen jókedvű lett. Felpattant a székről, és bekapcsolta a magnót. Valami lágy jazzt tett fel, talán Diana Krallt, az volt a kedvence.

– Gyere táncolni – mondta.

Először nem akartam, de addig kérlelt, amíg végül beadtam a derekam. Leoltotta a villanyt, csak a konyhából szűrődött be fény. Megfogta a kezem, hozzám bújtt, a haja az orromat csiklandozta. Megéreztem a kezét a hátamon. Az ujjai fentről lefele végigzongoráztak a gerincemen, majd a csípőmön megpihentek. Magához szorított. Én is megöleltem. Milyen jó, hogy legalább benne bízhatok, villant át rajtam. Elernyedtem a karjaiban. Táncoltunk. A fejem a vállán nyugtattam.

Egyszer csak éreztem, hogy a keze megérinti a nyakam, és magához húzza a fejem.

– Mit akarsz? – kérdeztem, amikor a szája már az enyémet érintette.

Az ajka nedves volt és puha, mintha egy gyerek csókolt volna, bár volt valami furcsa szűrő érzés, később rájöttem, a kis sörték voltak a bajuszvonalában, amiket nem gyantázott elég gyakran. Elrántottam a fejem, de már nyalni, harapdálni kezdett.

– Mit csinálsz? – kérdeztem most már rémülten.

– Meglátod, jó lesz neked is – suttozta. – Csak próbáljuk ki, most az egyszer.

Simogatta az arcomat, a mellemet, majd egyre lejjebb vándorolt az uja, és újra csókolgatni kezdett.

– Ne hülyéskedj – nyögtem zavartan, de éreztem, hogy egyre hevesebben dobog a szívem.

Émelygést éreztem a gyomromban, de aztán arra gondoltam, most békültünk ki, és ez mindennél fontosabb.

– Gyere velem Svédországba, kint maradhatnánk hosszabb időre is – lihegte Viki a fülembe.

A lehetétől nedves és forró lett a bőröm. Magamhoz öleltem a fejét.

– Nem vagy normális – mondtam neki.

Talán tényleg mindkettőnknek jobb lenne, jutott az eszembe. Nem kéne nyűglődni az ilyen Alexekkel és Dénesekkel, egy gyereket pedig ma már nem gond összehozni. Lehetne akár egyszerre mindkettőnknek is, mosolyodtam el magamban, és elképzeltem, ahogy két nagy has járkál majd egy lakásban.

Most már vadul simogattam, ahol csak értem. Hagytam, hogy levetkőztessen. Igen, csak mi ketten leszünk, tiszta lappal indulnánk, kiradíroznánk a múltat, a férfiakat, hiszen még fiatalok vagyunk, nem késő változtatni.

Lefeküdtünk a földre. Olyan lágy volt a teste, mint a tejhab. Az enyém ettől megkeményedett, nyalogatni kezdtem a nyakát, a fülét, a karját, levette a melltartómat, aztán én is az övét. Megfogta a bal mellét, és felém nyújtotta. Olyan volt a bimbója, mint a megbarnult párizsi.

– Egyél – mondta, én pedig szívtam, nyalogattam, mint egy éhes kölyökkutya.

Ekkor megéreztem a lábam között az ujját. Az érintéstől megborzongtam, megint éreztem az émelygést a gyomromban, de aztán becsuktam a szemem, elképzeltem, milyen lesz az albérletünk Stockholmban. Dupla ágy a hálóban, amerikai konyhás nappali, ahol együtt főzünk majd, egyszer ő vásárol, máskor én, sőt nem is, én majd megcsinálok mindent otthon, vásárolok, főzök, takarítok, ő meg keresi a pénzt, abban ő úgymint jobb. Esténként meleg étellel várom, hétvégén pedig sétálunk az óvárosban, Gamla stan, skanzen, soroltam, miközben nyöszörögtem, sóhajtoztam.

Aztán felemelkedett, és lecsúszott a lábam közé. Megérintett a nyelvével. Lágy volt és selymes, én pedig simogatni kezdtem a hasam, az arcom, a mellem, igyekeztem ellazulni, szexi női pózokra gondolni. Egy idő múlva megkért, csináljam neki én is. Nagyot nyeltem, de olyan szép volt minden, és ő végre megint kedves volt velem.

Mély levegőt vettem, és a combját az arcom felé húztam. Biztos tévedés az egész, gondoltam először, amikor megéreztem azt a szagot, amely olyan volt, mint a halé, amelyet ottfelejtettek a konzervdobozban.

Forogni kezdett velem a szoba, fáj a fejem, kiszáradt a szám, a torkomban gombóc volt. Kavargott a gyomrom. Repülés, Stockholm, dupla ágy és amerikai konyhás nappali, hajtogattam magamban. Mindent közösen csinálnánk, sosem vitatkoznánk, csak egymásért lennénk, ő meg én. Igen, igen, el kéne tűnni, feloldódni, beleolvadni a világba, akkor talán megtalálnám végre önmagam, mondogattam. Hinnem kell neki, ő jobban tudja, mi lenne a jó, mert nekem már fogalmam sincs, azt se tudom, ki vagyok. Lehetek bárki és bármi, tegnap fotós, ma idegenvezető, holnap esetleg háziasszony, nem tudom, de talán nem is ez a lényeg, a világ nem így működik. Az igényt kell nézni, ahhoz kell igazodni.

Ekkor megfordult. Az arca az arcom felett volt. Megcsókolt.

– Tegyéél velem, amit akarsz – hörögtem, hátha ettől menni fog.

De az a szag nem hagyott. Pedig annyira akartam. Még egy perc, és megfulladok, vagy mindent kiokádok, gondoltam magamban.

Ellöktem a fejét. Lihegve felültem. Magamra kapkodtam a ruháimat, és bevágtam magam mögött a bejárati ajtót.

GYÓRFI VIKTÓRIA

PÁRA

Már világos van, mikor kinyitom a szemem, ő még alszik. Mikor felébred, megtöri az arcom, nem vettem észre, hogy sírok. Azt álmodtam, hogy atomrobbanás után ültünk egy autóban a barátnőmmel, mesélem neki. Én vezettem, ő a telefonnal világított, hogy lássuk az utat. Nem voltak fényszórók az autón, vagy jobb volt nem látszani, azért nem kapcsoltuk fel, nem tudom. Egy pillanatra megakadok, próbálom felidézni a további részleteket, egy szűnyog zümmög a szobában, viszketni kezd a karom. Nem félttem, folytatom, mentünk tovább, az valamiért fontosnak tűnt. Találtunk fehérre és szürkére festett emeletes házakat, növényekkel az ablakokban. Kerek, sűrű bokrok nőttek ki a falakból. A bokor jó jel, azt hiszem.

Bámulom a tetőablakot a fejünk felett. Nedves a reggeli párától, nem látni ki. A fülemig húzom a takarót.

Mielőtt kimegy a szobából, kezembe ad egy könyvet. A szerző eddig két regényt írt, mondja, majd nyolc évig semmit, most meg ezt, nézzem meg. Beleolvasok, nyomasztónak találok, de érdekel a történet, tovább akarom olvasni. Kölcsönkérem, de már odaigérte másnak, ha visszakapja, elvihetem. Megnézzük a neten, van-e abban a könyvtárban, ahová járok. Nincs. Délután bemegyek egy könyvesboltba, megveszem.

Látok az ágy mellett egy bontatlan csomag óvszert. Nem nekünk kell, mi más-hogy védekeztünk, amikor még jártunk, az új barátnőnek kell. Ha majd lesz. Bánt, hogy az élet ilyen gyorsan változik, hogy ilyen tudatosan változtatható. Én ennél sokkal lassabb vagyok. Vagy sokkal ügyetlenebb, nem tudom.

Visszajön, mellém bújik, átölel. Emlékszel Dé barátomra, kérdezi, bólogatok, hogy persze. Nem tudom, mi a rendes neve, mindenki Dének szólította, van egy másik haverjuk is, Ká. A múltkor kölcsönkérte a Mazdát, és benzinnel tankolta tele dízel helyett, mondja. Bosszút álljak rajta, kérdezem, elröhögjük magunkat. Eszembe jut, milyen volt vezetni azt az autót Horvátországból hazafelé. Majdnem kétszázal jöttem végig az autópályán, nem lehetett érezni a sebességet, négy óra alatt értünk Splittől a magyar határig.

Bedugul az orrom, gusztustalan hangot ad, miközben levegőt veszek. Kimegyek a fürdőszobába, keresek egy zsebkendőt, ott fújom ki, hogy ne hallja. Letörlöm a párat a tükörről, majd próbálom leszedni a szemem alól a tegnapról ott maradt, elkenődött fekete festéket. Nem jön le. Visszamegyek, szeretkezünk.

Mikor kimegy zuhanyozni, megszámolom, hány vízcsepp fut le az ablak alá. Csíkot húznak maguk után, néha megállnak, aztán újraindulnak, mintha valami verseny lenne. Mikor szabad a fürdő, fejemre tekerem a pólóját, amiben aludtam, hogy ne legyen vizes a hajam, és beállok a zuhany alá. A fürdőszoba ablaka résnyire nyitva van, elmosódottan látszik a vár. Bámulom a szemben lévő házakat, minden ablak

zárva, csendesek és kihaltak az utcák. Hatalmas a köd odakint. Olyan nagy, hogy bejön a fürdőbe. Nem a pára megy ki.

Hallom a vízfóraló zubogását a konyhában. Összeszedem a szétdobált ruháimat, felöltözöm. Kupleráj van, szanaszét a földön minden holmija. A tiszták, a koszosak és a használaton kívüliek is. Előző este megjegyzést tettem rá, mikor nem találtam azt a pólóját, amiben régen aludni szoktam. Majd ha nem leszek szomorú, szingli pasi, talán a barátnőm rendet rak, mondta. Úgysem engednéd, feleltem. Utálod a változást.

Felkapom az éjjeliszekrényről a két borospoharat, hogy kivigyem a konyhába. Az egyik félig van. Egy pillanatra bevillan, hogy megiszom a maradékot, aztán inkább a mosdóba öntöm. A vörös lé nyomot hagy a porcelánon.

A nappali asztalán egy könyvborítón egy eszméletlen fiú merül a medence fenekére. Vér jön az orrából és a szájából. A fiú túl fiatal, akár a gyereke is lehetne.

Készít reggelit és teát. Túl sok mézet tesz bele, nem vagyok éhes, jólesik a törődés.

Kimegyünk a teraszra, hozom a bögrém, kellemes, ahogy melegíti a tenyerem. Csak addig teszem le a kisasztalra, míg meggyújtom a cigarettámat. Üres a város. A távoli szálloda melletti fa kéknak látszik, nézzük egy darabig, először nem értjük, miért ilyen színű. Egy EU-s zászló leng előtte, néha felcsavarodik az ágakra, nem hallani a hangját, olyan messze van.

Négy év múlva veszem meg a könyvet a vérző orrú fiúval a borítón, eszembe jut róla a viszonyunk. Mikor utoljára találkoztunk, minőségbiztosítási szabályokat javítottam napi tizenkét órában, kellett az auditáláshoz, le voltam maradva. Nekem mindegy, hogy fejezed be, de hétfőre legyen kész, mondta a főnököm. Munka után mindennap hazavittem a gépem, folytattam ott. A nappali sarkában volt az íróasztalom, előttem és mellettem fekete-fehér vízínövények kúsztak a plafonig a tapétán. Néha elfelejtettem lámpát kapcsolni, nem vettem észre, hogy besötétedett. Csak a monitor világított, fájt a nyakam, ha hátrahajtottam a fejem, olyan hangot adott, mint amikor valaki kiroppantja az ujját. Este felugrott, nem mondta, hogy jön, csak felcsöngetett, hátha otthon vagyok, ittunk egy teát a konyhában. Mikor betettem a bögréket a mosogatóba, ő is felállt, hátulról átölelt, összekulcsolta a kezét a hasamon, az arcát a nyakamba fúrta. Úgy saccoltam, még harminc vagy negyven oldal lehet hátra a munkából, reggelig végzek vele. Mikor kikísértem, úgy csuktam be az ajtót, hogy ne legyen hangja.

TOROCZKAY ANDRÁS

SZILVESZTER

Kriszt nem nagyon ismertem. A haverom haverja volt, egy zenekarban játszottak, ami pár éve feloszlott, mikor a haverom kiköltözött Dániába. A pultnál álltunk, az óriási tévén valami zenecsatorna ment lehalkítva, mikor Krisz megszólalt. – Ismerem ezt a csávót. Van vele egy sztorim. – Tényleg? – kérdezte Kriszt a haverom. A tévében egy kissé elhízott, tetovált férfi két fekete bikinis lány közt beszélt valamiről dühösen.

– Ja, most szilveszterkor történt. Illetve már tavaly elkezdődött. November környékén Tinderen megismerkedtem egy csajjal. Nagyon jól nézett ki, szép arc, jó alak, nagyon rendben volt. Meg persze amikor cseteltünk, azt is gondoltam: tök jó fej. Éreztem, hogy bejövök neki. Egyre többet írtunk egymásnak. Eleinte nem túl komoly témákba mentünk bele, aztán már ilyen gyerekkori karácsonyokat idéztünk fel. Kiderült, erdélyi, Bözödújfaluról származik. Nem mindig értettem, miről beszélt, vagy mire reagált. De tudod, hogy van ez, tökre vártam, hogy találkozzunk, írásban nem minden jön át úgy, ahogy az ember akarja. Meg erdélyi, gondoltam, biztos azért. Aztán végül ő dobta fel, hogy töltsük együtt a szilvesztert. Gondoltam, miért ne. Tényleg nagyon jól nézett ki. Mondjuk párszor már megjártam, egy-két dagadt csaj olyan képeket rak fel, tudod, hogy összeszarod magad, aztán meg rájössz, hogy még csak nem is Photoshop, baszd meg, hanem direkt erre a célra kifejlesztett karcsúsító szoftverrel fogyasztotta le magát. Figyelj, már a kilencvenes években megcsináltak dinoszauruszokat, hidd el, hogy egy duci lányból egy gombnyomással lehet bombázót csinálni. Mindegy. Gondoltam, egy próbát megér. Másfél éve váltam, nehéz éveken vagyok túl. Amúgy a halál faszán, Pesthidegkúton vagy hol lakott. Vettem egy csomó piát, aztán odamentem kocsival.

– Még mindig a Swifted van?

– Ja, Debóra, az exnejem majdnem mindent leszívott tőlem, de azt meghagyta nekem, végül is én vettem, amíg gurul, nincs vele gond. Szóval puccba vágtam magam, bepakoltam a piát, és elindultam a csajhoz. Nem volt világos előttem, hogy most akkor kettesben leszünk, vagy valami házibuliban. De úgy voltam vele, részemről mindkét verzió okés. Ha házibuli, akkor biztos, hogy nem lesz kínos, ha meg csak mi ketten... nyilván el tudjuk ütni az időt. Mindenesetre vettem egy doboz óvszert. Azt sajnáltam, persze, hogy ha csak ketten leszünk, nem a haverjaimmal fogom köszönteni az új évet. A Románia utcában lakott, amit viccesnek találtam. Érted, erdélyi lány a Románia utcában. Gondoltam is, hogy elsütöm neki. A képeken is látszott, hogy kőgazdag családból származik, de arra nem készültem fel, hogy egy baszom nagy villában töltjük az éjszakát. És hát amikor megláttam, vigyorogtam, mint a tök: sokkal jobban nézett ki, mint a képeken. Fullos csaj volt. Képtelen voltam levenni róla a szemem. Egyáltalán nem adták vissza a fotói, milyen tökéletes alakja van, testére feszülő bőr nadrágot viselt, és magassarkút, rémlett is, mintha említette volna, hogy sokáig atletizált, főleg a mellei leptek meg, a fehér blúz alatt jól láthatóan nem viselt melltartót, a tökéletes mellei minden mozdulatára finoman

megremegtek, és a szeme kékje a hollófekete hajával... Szinte fájdalmas volt a szépsége. Esküszöm, zavarban voltam, pedig te ismersz, a csajok világeletemben megnyugtattak. Sose féltem tőlük. Talán csak a feleségemtől. Na, csak viccelek. Szóval ott voltam ezzel a tízpontos lánnyal, és kiderült, hogy miénk az egész ház. Mit ház, villa, baszd meg. Én még sose voltam villában. Még a gazdag barátaim is csórók voltak ehhez képest. Ez egy palota, egy kastély volt. Nem is tudtam, hogy ilyenek vannak Budapest szélén.

Már akkor furcsa volt, hogy nagyon kevés villany égett. Mintha spórolnának a fényvel, gondoltam. A nappalin kívül gyakorlatilag csak a garázst láttam, meg egy folyosót, lépcsőházat. De akkor ennek még nem tulajdonítottam különösebb jelentőséget. Lenyűgözött minden, a hatalmas amerikai konyhás nappali, a fekete konyhabútorral, ezüst hűtővel, márványpadlóval, bőrgarnitúrával. Még soha nem láttam ekkora csillárt. Egyszerre volt modern és antik, hógyszerű, de mégis túlzó. Én meg csak álltam ott a sparos szatyraimmal, amikben csörömpöltek a piás üvegek. Volt egy óriási tévé, de nem annak a hangja ment, hanem a csaj telefonja volt rádugva a hifire.

Elkezdtünk inni, jägeresztünk meg boroztunk, ő vöröset ivott, én fehéret, tök jó volt a hangulat. Hagytam beszélni, nagyon finom, bársonyos hangja volt, mint egy dzsesszénekesnek. Elsütöttem a Románia utcás megjegyzést, ő csak mosolygott, és mesélni kezdett Bözödújfaluról, a gyerekkoráról, ahogy a Küsmöd patakban játszott, gátat épített a környékbeli sráccokkal. Nem tudom, miért jegyeztem meg ezeket a neveket. De pár napja rákerestem Bözödújfalura. Elolvastam egy csomó cikket. 1994-ben pusztult el a falu, de már 1985-ben megkezdték a kitelepítéseket. Egy víztározó épült a környéken, majdnem teljesen a víz alá került az egész. Száznolcvan család otthona ment a lecsóba, elárasztották a gecibe.

– Ez szomorú – vágott közbe a haverom, és beleivott a sörébe, majd letörölte a bajszáról a habot –, de mi köze van ennek a csajhoz.

– Ezek a családok, akiket kitelepítettek annak idején, évről évre összegyűltek, hogy emlékezzenek a falura, ahonnan el kellett menniük, és ami végig ott volt a víz alatt, mint valami miniatűr Atlantisz, vagy vízi hulla, mittudomén, és idén először, két évtizeddel később megint láthatták, sétálhattak az utcáin, mert valami híd leszakadt, ami a vízben álló irányítótornyot a gáttal köti össze, és lecsapolták a víztározót. Alig valami maradt a házakból, persze. Hatalmas gazzal benőtt földek, leomlott lépcsők. De még így is: valamiért a falu még mindig él. Láttam egy felvételt róla, tényleg úgy néz ki, mint egy vízi hulla. Mindegy. A lány nem sokat élhetett a faluban, maximum huszonötnek nézett ki. Vagy sokkal idősebb volt, mint amennyinek mondta magát.

Már kezdünk kicsit becsípni, mikor megszólalt a telefonom. Az egyik haverom volt az, Snake.

– Snake? Mi van vele? – kiáltott fel a haverom lelkesen, és ütögetni kezdte Krisz vállát.

– Ki az a Snake? – kérdeztem tőlük rosszat sejtve.

– Egyszer megdugott egy alvó csajt – mondta a haverom tárgyilagos hangon, miközben Krisszel elkomolyodva összenéztek. – Egy fasz – mondta Krisz egy nincsmittenni arckifejezéssel, aztán nagyot sóhajtvá folytatta a mondókáját.

– Mindegy. A dolog pikantériája, hogy másnap egy harmadik embertől kitudódott, de utána még két hónapig járt a csajjal, vagy a csaj vele. Hozzá is mehettem volna bulizni. Az igazat megvallva nem nagyon volt most ehhez hangulatom. Ismerjük Snake bulijait... még mindig az arcomon pörögnék. A lényeg, hogy csörgött a telóm a konyhaasztalon, láttam, hogy Snake az, én meg mivel épp egy üveg bort nyitottam, azzal a lendülettel, ahogy felvettem, ki is hangosítottam.

Nem kellett volna.

Na mi van, megdugtad már a csajt?, kérdezte a vonal túlsó végén. A lány szemei elkekedtek. Te meg akarsz dugni engem?, kérdezte tőlem. Nem tudtam, mit feleljek, mi a jó válasz. Szerinted én egy kurva vagyok?, és ezt már üvöltötte. Próbáltam nyugtatgatni. De akkor a telefon után kapott, abba rikácsolta teli torokból: szerinted én egy kurva vagyok? Félttem, hogy valami kárt tesz benne, de szerencsére én is fogtam a telefonom, csitítottam, hogy dehogyis, senki nem gondolja, hogy kurva lennél, és közben próbáltam kinyomni Snake-et is. Amikor végül visszakaparintottam, a lány csak nézett a gyönyörű, tengerkék és már kisírt szemével, oldalt kicsit szétkenődött sminkkel, én nem tudtam mit mondani. Ott voltunk egy óriási kastélyban ketten, a világ végén, szólt valami nosztalgia playlist, szilveszter, és valójában semmit nem tudtunk egymásról. Aztán ő törte meg a csendet a gyönyörű, meggypirosra rúzsosozott szájával. Most biztos nagyon nagy hülyét csináltam magamból, mondta, és riadtan nézett. Meg akartam nyugtatni, mikor közelebb lépett, és azt mondta: csókolj meg. Éreztem az édes, meleg leheletét az arcomon. Kicsit meglepődtem, emlékszem, megnyaltam kiszáradt számat, meg voltam illetődve az előző jelenet miatt. Végül is talán bátortalanabbul, mint akartam, de csak lekaptam. Ő vadul visszacsókolt, smároltunk, mint a kamaszok. Aztán mikor kicsit lenyugodtunk, ittunk a nagy ijedségre, és kimentünk az erkélyre. Óriási erkély volt. És ez csak a hét erkély közül az egyik, mondta, mikor látta rajtam, hogy meglepődöm a látványon. Akkor alapterületű erkély volt, mint ez az egész kocsmá. Nagyon hideg volt, emlékszem, néztük a csillagos eget. Elmerültünk a szikrázóan tiszta, fekete végtelenben.

Megint megcsókoltam volna, ezúttal határozottabban – tudod, utálok a mulyaságot –, de ekkor az ő telefonja szólalt meg. Az apja volt. Hagytam őket beszélgetni. Gykeztem belelazulni a high life-ba. Igaz, hogy nagyon hideg volt, és az elegáns selyemmamusz, amit adott, egyáltalán nem tartotta melegen a lábam, de ott voltam egy gyönyörű lánnyal, tíz év rossz házasság után, csórón, de szexin.

A nappaliból kiszűrődött egy dal, amit húsz éve nem hallottam, és nem tudtam volna megmondani a címét, de néha eszembe jutott a dallama. Persze, itt vagyok Zolival, mondta a lány. Nem hazudok. Tényleg itt van, mondta. Erre a Zolira kaptam fel a fejem, mivel nem Zolinak hívnak. De nem sok időm volt gondolkodni ezen, a lány ugyanis felém tartotta a telefonját. Veled akar beszélni, mondta. Nem értettem. Vagy nem figyelt eléggé, és azt hitte, hogy Zolinak hívnak, és beszélt rólam az apjának, aki most kíváncsi a hangomra. Talán ez alapján akarja eldönteni, hogy megbízhat-e bennem. Vagy ami rosszabb: a lánynak van barátja, és őt hívják Zolinak. Az apja nyilván nem ismeri Zoli hangját, és magát Zolit sem, akkor a lány nem tartaná nekem a telefont, gondoltam. És hol van most Zoli? Miért velem szilveszterezik ez a gazdag ribanc? Bosszúból? Halló?, mondtam halkan a telefonba. Szevasz, Zolikám!, harsogta a fater, mintha megismerte volna a hangom, ami nyilván lehetetlen. Hal-

lól, nyögtem bele megint. Fater részeg volt már, egyébként mi is kezdtünk azok lenni, a háttérből valami nagy kiabálás szűrődött be, mintha németek lettek volna.

BÚÉK, Zolikám!, a fóliasátráról meg majd beszélünk, mondta. Én is reflexből BÚÉK!-ot mondtam neki, és még mielőtt a fóliasátráról kezdtünk volna beszélgetni, a fater letette. Nem sok időm volt ezen töprengeni, mert a lány, miután lassan, a piától és a beszélgetés fordulataitól kissé megzavarodva visszaadtam neki a telefont, kissé szomorúan megjegyezte, biztos nem érzem jól magamat, és hogy nem szép. Mikor azt válaszoltam, ez így nem igaz, sőt, akkor azt mondta: megbaszol végre?

Miközben azon gondolkoztam, ez talán csak egy hülye vicc, kandi kamera vagy ilyesmi, csókolózni kezdtünk ott a fagyos erkélyen. Aztán szó nélkül bevezetett a hálószobába. A lakásban mindenhol sötét volt. Ott is. Emlékszem a puha, vastag szőnyegre, a királyi méretű ágyra, volt ott valami hosszú tálalóasztal meg egy vitrines szekrény. Azt éreztem, hogy figyelnek.

Miközben a lány lassan levetkőzött a félhomályban, félig a kisportolt alakját néztem, a meztelen bőrét, a karcsú lábait, a formás fenekét, félig pedig a kamerákat. Vajon kik bámulják a monitorokat éppen? Volt ebben a lányban valami ellenállhatatlan és valami idegesítő is. Nem akartam elrontani a szilveszterét, sem a sajátomat. És úgy voltam vele, elég sok piát hoztam, elég messzire eljöttem ahhoz, hogy megkapjam meg a maximumot. Nem tudtam, miért nem kapcsoljuk fel a villanyokat, talán mondjuk egy porszívó vagy egy turmixgép levágta a biztosítékot, és a lány meg túl hülye, ügyetlen vagy félős, hogy vissza-kapcsolja. De közben éreztem valaki más jelenlétét. Végigsimítottam a lány sirmivalóan szép mellén, ajkaim a mellbimbójához érintettem, csókoltam. Ő széttárta a lábát, egyértelműen jelezve: készen áll.

Hirtelen elszállt minden magabiztosságom, kedvem. Addigra rengeteget ittunk mindketten, részegek voltunk.

Már csak túl akartam volna lenni az egészen. Megpróbáltam, beletettem, valamennyire sikerült is, de aztán mégsem. Lehempedtem róla, eszembe jutott, hogy egy akkora alapterületű ágyon fekszem, amekkora az egész konyhám. Megkértem, segítsen rá. Erre megint kiborult. Hogy én azt gondolom, hogy ő egy kurva. Nem, bassza meg, dehogy gondolom, hogy kurva vagy, mondtam neki. Ekkor már én is elvesztettem a türelmem. Csak nem vagyok robot, figyelj, te nagyon dögös csaj vagy, meg minden, de első szexnél főleg elkel egy kis segítség, sajnálom, de én ilyen fura vagyok!

Erre nekiállt szopni. De én még ilyet nem láttam. Dühből szopott. Tövig nyelte, rengeteg nyállal, gargarizált a faszommal, komolyan. Mintha mérges lett volna rá. Nem is tudom elmondani rendesen nektek, miket művelt. Már szinte féltettem, hogy letépi...

Én lepődtem meg a legjobban, de valamiért működött. Óriási dugtunk. A királyi ágy annyira recsegett alattunk, hogy attól félttem, leszakad. Éppen lovagolt rajtam, forgott és vonaglott, próbálta magát egyre jobban felnyársalni, már majdnem elmentem volna, mikor hirtelen megállt, lecsúszott rólam, már sírt, és embriópózba gömbölyödve zokogni kezdett. Én nem bírtam tovább, ahelyett hogy az este folyamán ki tudja hányadjára vigasztalni kezdtem volna, rárántottam még kettőt a farkamra, és a kezembe élveztem.

Feküdtünk a sötét szobában pár percre. Ő halkan sírt: biztosan megbántam, hogy eljöttem, én mondtam rá valamit, majd megkérdeztem tőle, miközben fél kézzel öltözködtem,

hogy hol van a mosdó. Melyik, kérdezett vissza. Mire én: a legközelebbi, mindegy. Tudtam, a bejárati ajtó mellett van egy. Kimentem a folyosóra a sötétben, megtaláltam a fürdőt. Félttem tőle, igazam lesz, de halkán megpróbáltam a bejárati ajtó kilincset. Zárva volt. Az volt a tervem, hogy köszönés nélkül lelépek. Hogy feltépem a bejárati ajtót, lerohanok a kocsifelhajtón, megkeresem az autóm, és eltűnök innen a francba. Még szerencse, hogy nem a garázsba álltam be, ahogy a lány javasolta.

Padlógázzal el! De most rájöttem, hogy be vagyok zárva. Össze vagyok zárva egy pszichopatózával. Rám tört egy pánikroham, berohantam a fürdőbe, magamra zártam az ajtót. Utoljára akkor éreztem ezt, amikor kimondta a bírónő a válast. Hívjam a rendőrséget? De hát nem történt semmi. Megpróbáltam összeszedni a gondolataimat. Meg kell találni a kulcsot, ki kell jutnom innen. A lány nem láthatja rajtam. Eszembe jutott, kinek beszéltem róla, hogy idejövök. Hogy kinek fogok hiányozni? Mikor kezdenek el keresni? Mi lesz, ha Zoli hazaérkezik? Mi van, ha valamelyik szobában mindvégig itt volt. És ha igen? Még él? Lehúztam a WC-t, hogy azt hallja a lány, már végeztem. Nehogy gyanút fogjon. Kinyitottam az ajtót, és ott állt a lány felöltözve. Az arcán elkenődött szemfesték. Szomorúan nézett. Részeg volt. Lemerült a telóm, mondta. Tényleg, észrevettem, hogy csend van a házban. Mintha egy kriptában lettünk volna. Nekem van töltőm a kocsiban, próbálkoztam, de lehűtötte a lelkesedésem. Nekem is van valahol. Meg kell keresni. Először a nappaliban kutattuk, mikor hirtelen robbanást hallottam. Neki felderült az arca. Éjfél van! BÜÉK! Az erkélyajtón túli sötétség felvillant, a fekete üresség tele lett színekkel. Hozok pezsgős poharakat. Várjál, előbb keressük meg a töltőt, nem akarok csendben koccintani. Jó, mondta, és ahogy düllöngélve végigjárta a házat, mindenhol feloltotta a villanyt, mintha ennyire egyszerű lenne. És akkor jöttem rá, miért volt eddig sötét. A kastély tele volt Zoli arcképevel.

– Már mint úgy érted, ez a Zoli? – kérdeztem meg a haverom haverját, és a zenetévé felé mutattam, ahol pár perce még Zoli reppelt arról, hogy megöl mindenkit, aki nem gondolja azt, hogy ő a legfaszább.

– Igen, igen. Ez a Zoli. Festmények, fotók, szobrok, amit akarsz. Tele volt minden Zolival. Ahol addig voltunk, a nappaliban, a fürdőben, ott persze nem. De most, hogy részegen kerestük a töltőt, talán elfelejtette, vagy már mindegy volt. Így akarta elmondani? Én azt hittem, hogy az apjé a villa, de miért rakná tele az apja Zoli arcképevel a villáját. Nem, Zoli villájában voltunk, az ő nőjét dugtam meg.

Hirtelen az az ötletem támadt, hogy kihúzogatom a fiókokat. Kutattam, átnéztem, fel forgattam mindent. Zenét, kiabáltam, de valójában a bejárati ajtó kulcsát kerestem. A lány felnevetett. Együtt neveltünk. Aztán ő egy másik szinten kezdett keresni, feltámaszkodott a magassarkújában egy csigalépcsőn. Az is eszembe jutott, hogy talán egy láncfűrészt indul, csak megjátssza, hogy részeg. Ekkor megtaláltam az egyik fiókban. Egy igazi róka fark volt a kulcstartó. Odarohantam az ajtóhoz. Rengeteg kulcs volt. Végig a tarkómon éreztem a lány, Zoli vagy akár az apja tekintetét. Sokadik próbálkozásra sikerült. Kinyitottam. Megcsapott a szabadság friss, ropogós, habár fogvacogtató szele. Tudtam, hogy a hátam mögött áll, mikor megfordultam. Tényleg ott volt, kezében a rózsaszín töltőjével. Hová mész? Itt hagysz?, kérdezte síri hangon. Azt már nem mondhattam, hogy a töltőért mentem. Hosszú perceknek, talán óráknak tűnő másodpercig gondolkodtam, mire kiböktem: a kocsiban hagytam egy csomó piát. Kiszáradtam a keresésben... De ígérd meg, hogy visszajössz. Egy másodperc, nem messze állok a kocsival. Az a Suzuki Swift? Igen... Lassan elindultam az

autó felé. Ő végig ott állt az ajtóban. Úgy éreztem, rohanok, pedig ezt el szerettem volna kerülni. Ettől azt gondoltam, talán túl lassan megyek, mire kicsit begyorsítottam. Remegő kézzel kinyitottam, majd beszálltam a kocsiba. Az ablakon vastag jégréteg. Nem indíthatom be a motort, hogy megvárjam, amíg leolvad, az túl sok idő, akkor gyanút fog. Letekertem az ablaküveget. Ott állt az ajtóban, és engem nézett. Ha megpróbálom beindítani a kocsit, és lefullad, onnan már nincs visszaút. Akkor már ő is tudja, hogy el akarok menni. Csak egy esélyem van. Ha viszont beindítom, és sikerül gyújtásban tartanom, akkor padlógázzal kell eltűnnöm, és lehúzott ablakkal kell végigvezetnem az egész városon, félrészegen, szilveszterkor, imádkozva, hogy ne kapjanak el a rendőrök.

– És melyik lett? – kérdezte a haverom.

– Ez utóbbi – mondta a haverom haverja. – Nem vagyok vallásos, de tényleg végig imádkoztam. És nem igazoltattak. Amúgy a kapura nem is gondoltam. A villának volt egy hatalmas kapuja, amit a lány elfelejtett becsukni, mikor jöttem... Mázlim volt.

Hosszan hallgattunk. Néztük a tévét.

– És a csajjal mi lett? – kérdeztem.

– Nem keresett, nem írt rám. Ami valamiért elkezdett aggasztani, ezért rámentem Zoli adatlapjára, gondoltam, csak ismerősök. Emlékeztem a lány nevére, különleges neve van. Egyetlen ilyen vagy ehhez hasonló nevű lányt nem láttam az ismerősei közt.

– Talán csak egy rajongó – mondtam. – És a Zoli név csak furcsa egybeesés.

– Ja, lehet, hogy csak ilyen fura egyezés – bólogatott a haverom.

– Vagy nem a saját nevéen szerepel. Azóta, hogy ez történt, munka után órákat töltök azzal, hogy Zoli ismerőseinek a fényképét nézegetem, ha Zoli szerepel egy bulvárlapban, megveszem, elolvasom.

– És?

– Zoli tíz éve házas, Budán él, két gyereke van. És az igaz, hogy régóta repperkedik, rádióműsort vezet, meg a tévében is szerepel. De az a villa akkor is túlzás, nem fér bele a képbe, egyáltalán nem az ő kategóriája.

– Itt a vége? – kérdeztem.

– Nem – mondta Krisz, a haverom haverja, és jelentőségteljesen ránk nézett. – A lány most ott ül a hátatok mögött. És minket néz. Ne forduljatok hátra.

Megfordultunk. Nem volt ott senki.

BALÁSSY FANNI

KÖPENY

Kora reggel finom köd szítál, napfény csak a sűrű szövésű esőfellegek függőnye mögül sejlik fel. Be akarom húzni a sötételőt, tengericsillagként rátapadni a paplanzátonyra, és kiüresített fejjel lebegni az időzavar dagályos felszínén. De nem lehet. Egy csorba bögrén melengetem a kezem, és törődötten szürcsölöm a zaccpárlatot. Közben leírok pár kört a lakásban. Minden alkalommal megállok az előszobatükör előtt. Egy puffadt, idegen arc néz vissza rám. Olyan, mint egy rágógumi-buborék. Ki akarom pukkasztani. Kinyitom a ruhásszekrényem, végigtáncoltatom az ujjbegyeim az anyaghullámokon. Egy ízléstelen, giccses, virágos szoknyán állapodik meg a kezem. A gyepezöld, fűszálmintás textíliát lehetetlen színű, egymásba gabalyodó margarétafejek tarkítják. Még sosem volt rajtam.

Pár hónapja a szokásos kontrollvizsgálatról hazafelé tartva pillantottam meg egy turkáló kirakatában. Hosszú percekig szemeztem vele. Annyira taszított, hogy szinte görcsösen vonzódtam hozzá. Először sikerült jobb belátásra térítenem magam, és hosszas tépelődés után ott hagynom, azonban a villamoson zötykölődve nem tudtam szabadulni képétől. Elképzelttem, ahogy megperdülök az A vonalú szoknyában, és a margaréták körbetáncolnak, láttam magam, ahogy elterülök a fűvön, és egybeolvadok a pázsittal. Hat megálló után döntöttem.

Szinte megalázóan potom pénzért vágták hozzám. Az eladó mindenáron beszélgetésbe akart elegyedni, negédes meggyőződéssel feltételezte, hogy óvónő vagyok, vagy gyerekelőadásokon színészkedem. Ráhagytam. Nem győztem kivárni, hogy végre hazarohanhassak legújabb szerzeményemmel, kímélő programon jázminillatú öblítővel átmoshassam, felállíthassam a nappali közepén a ruhaszárítót, akkurátusan ráteríthessem, és várhassak, amíg az utolsó vízcsepp is elpárolog belőle. Tudtam, hogy másé volt előttem, és azt is, hogy többen felpróbálták. Ahogy engem is.

Ma reggel, hogy az őszi grafitiszürkesség véglegessé válni látszik, elérkezettnek látom az időt, hogy kiszabadítsam a ruhásszekrény fogságából. Amint a műselyem bélés végiggördül a combomon, amint a virágminták színes masszává mosódnak, amint a finom loknik hullámvonallá tömörülnek, átváltozom.

Négyes-hatossal indulok a munkába. Éppen elérem. Az ajtónál cövekelek le. Megannyi szempár szegeződik a szoknyámra. Nem hibáztatom őket. Pontosan ezt éreztem én is úgy huszonöt évvel ezelőtt, amikor anyáék levittek a vidéki rokonokhoz életem első disznóvágására. Borzalmas, de nem lehet nem odanézni.

A következő megállónál egy anyuka száll fel kisláival. Kézen fogva vezeti a két év körüli gyereket. Szünet nélkül telefonál. Cipőjéből kikandikál a felemás zokni, a gyereke fonákul adta a mellénykét. A kislány egyből kiszúrja a szoknyámat. Megbűvölten nézi, majd felkapja a fejét, és rám mosolyog. Apró tejfogacskák csillognak az eperszínű ajkak mögött. A szóke, kunkori hajfürtöket a homlokára simítja a sapka, az égbék szemek a margarétafejek indáiba gabalyodnak.

Arra gondolok, hogy nekem sosem lett volna ilyen gyönyörű gyerekeim. Genetikailag képtelenség. Sosem tudtam szép nőként tekinteni magamra. Nyeszlett voltam, csirkefarhát-szerűen csontos, kampós orral és színtelen, vékony ajkakkal. Női magazinok tömkelege ír arról, hogy ha nem szereted magad, más sem fog szeretni. Azt hiszem, engem sose szeretett még senki igazán. Talán a Gergő, ő vissza-visszatért hozzám. Egyszer azt hittem, hogy gyereket várok tőle. Sokáig elmaradt a menzeszem az utolsó éjszakánk után, de nem említettem neki. Nem akartam, hogy tudjon róla. Magamnak akartam a kicsit, nem akartam egyetlen porcikáján sem osztozni. Szinte láttam, ahogyan egy picike pont emberré kezd formálódni bennem, s a vérem áramlik az ő véráramán keresztül. Láttam, ahogy reggelente a véccékagyló fölé görnyedve öklendezem, ahogy nehézkesen mozgok a nagy pocakkal, ahogy megereszkedik a mellem, árkok szántják a hasam, és egy pillanatig sem zavart. Mindennél jobban vágytam rá. Csak akkor eszméltem rá, hogy valami nincs rendjén, amikor már a sokadik terhességi teszt is negatív eredményt mutatott. Elmentem egy nőgyógyászhoz. Tárgyilagosan közölte, hogy petefészekrákom van. Áttétes. Kipakoltak, mint egy hűtőszekrényt.

Egy megállónyi idő óta nézzük egymást a kicsivel. Göndör kacajokot hallatva vizslatja a szoknyámat. Az anyukája ebből semmit sem észlel, feszülten telefonál tovább. Valami fontos szerződésről beszél, majd idegesen kutatni kezd a táskájában, könyékig eltűnik benne. Közben megáll a villamos. Nyugati pályaudvar, mondja a diszpécser. Itt kell leszállnom. Alig észrevehetően integetek a kislínak. Ő szélesen elmosolyodik, majd elindul felém. Nagyon totyog, az utolsó lépését éppen az ajtók összezáródása előtt teszi meg. Diadalittasan lép le a szerelvényről. Az anyuka csak abban a pillanatban kapja fel a fejét, amikor az ajtók összeérnek. Hiába kiabál Gergő után, nincs megállás.

Az érdektelen utasok szétfröccsennek a szélrózsa minden irányába. Magunkra maradunk. Leguggolok hozzá, és odanyújtom neki a kezem. Szégyenlősen figyel, majd játékosan belecsap. Szervusz, Gergő, suttogom. Mit szólnál, ha körülnéznénk a városban? Mosolyog. Hallgatás, beleegyezés. Felkapom, lerohanok vele az aluljáróba, gyorsan szedem a mozgólépcsőfokokat, és közben azon imádkozom, hogy ne rohanjon utánam senki. A gyerek helyzetébe beletörődve ül a karomon. Magamhoz szorítom, ahogy más anyáktól láttam. Átkulcsolja a nyakam, a fülemhez közel, elégedetten szuszog. Az egyik hajtincse az arcomat csiklandozza, a pisze, hideg orra néha hozzáér a fülcimpámhoz.

Akad hely a metrón. Ölembe ültetem, ő meg felmarkolja a szoknyámat, hogy közelebből is szemügyre vegye. Zavartan húzom vissza a combomra a textilt. Nem hagyja annyiban, még erősebben ragadja meg a ruhát. Engedem. Nagyobb áldozatokat is hoznak anyák egy bugyivillantásnál. Cikázunk a megállók között, egyik metróról a másikra szállunk, míg végül a lakásomnál kötünk ki.

Kettesével szedem a lépcsőfokokat, a gyerek a blúzomba kapaszkodik, az izzadt homlokra ragad néhány csimbókos hajtincs. Idegesen kotorászok a táskámban, a zsebkendő-tartó melletti dimenziókapu elnyelhetette a lakáskulcsot, azért nem találom. Gergő belefárad

a várakozásba, rácsücsül a lábfejemre, és mint kiéhezett selyemmajmocska a gyümölcsfára, úgy csimpaszkodik a lábszáramba. Végre kinyílik az ajtó, felfedve a szűkös, túlzásúfolt előszobát. Betotyogok a lakásba a gyerekekkel a lábamon, ledobom a táskám és a kabátom a sarokba, Gergőt felültetem az ágyam szélére, én pedig leülök elé törökülésben a földre, és próbálom megemésztetni a tényt, hogy elraboltam egy embert. Megbolondulok, ha nem szívhatok el egy cigit, de a gyerek előtt nem lehet. Erősen ráharapok az alsó ajkamra, érzem, ahogy elfehéredik. Gergő türelmesen várja az események alakulását. Felemelem, kísétálok vele a konyhába, ráültetem a konyhapultra, előbányászok a konyhaszekrény mélyéről egy pandamackós meg egy kalózos bögrét. Igyuk meg a pertut, fordulok Gergő felé, aki velem mit se törődve a kalózkapitány felé kapálózik. Teletöltöm a bögréket tejjel, elkavarok bennük két kanál instant kakaóport, és berakom őket a mikróba. A kisfiú megbűvölten követi a tengelye körül megperdülő medvét és tengeri patkányt. Természetesen a kalózos bögrét választja, majd jóízűen belekortyol a kakaóba, apró bajusz marad a szája felett.

Hirtelen eszembe jut az ágyam alatt megbújó *elsősegélydoboz*, amelyben néhány gyerekori kacatot tartok. Pár plüssállat, ólomkatonák, a kedvenc barbim, egy szuperhősköpeny, amibe még nagymamám hímezte bele a monogramomat, és anyukám diavetítője egy-két diafilmmel. Utoljára akkor halásztam elő őket, amikor Gergő az utolsó éjszakánk után minden szó nélkül eltűnt, és többé nem jelentkezett. Felkötöttem a köpenyt a tengerimalacos pizsamám fölé, és napokig csodanőként tévelyegtem a hűtőszekrény, bárszekrény, ágy Bermuda-háromszögében.

Mit szólnál, ha kalózkod lennénk, kérdezem Gergőt. Izgatottan felszisszen, tágra nyílt szemekkel várja a folytatást. Mit szólnál, ha azt mondanám, hogy van egy kincsesláda a lakásban, tele értékesebbnél értékesebb zsákmánnyal, fordulok felé újból. Két kezét kitarja a nyakam felé, jelezve, hogy azonnal vigyem a kincselőhely közelébe. Fedélzetre, kiáltom átszellemülten, mintha valóban tudnám, mit mond egy kalóz ilyen esetben, és elindulok vele a lakásban. Mivel én vagyok a kalózhajó, kötelességem hánykolódni a tengeren. Hintáztatom a karomban, hol magasba emelem, olyankor izgatottan rikkant, hol pedig, amikor viharba kerülünk, óvatosan felrázom, mint egy rostos üdítő dobozt. Első stácionk a fürdőszoba, ahol meg kell küzdenie a félelmetes és rettenthetetlen tengeri szörnyel, Sándorral, a gumikacsával. Beállítom a fürdőkádba, alaposan szemügyre veszi a krokodil alakú csúszásgátlót, majd megragadja a hátmosó kefémet, és elkezd vele kalimpálni samponos flakonokat taszítva a mélybe. Ráfektetem Sándort a kád szélére, és parancsba adom Gergőnek, hogy vérbeli kalózként győzze le ezt a tengeri bestiát. Hatalmas ütést mér a kacsára, ami fájdalommal nyikkanva a szennykosár tetejére repül. Győzelem, kiáltom lelkesebben a kellenél, újból felkapom gyereket, és elsodródunk az előszoba irányába.

Kirámolom a szekrényt, könyékig túrok a sálak és fejfedők egymásra rakódott rétegei között, amíg meg nem találok a nyuszifüles kötött sapkám és a batikolt kendőm közé ékelődött széles karimájú, fekete kalapom. Gergő fejére teszem, befedi az egész buksiját. Folyton a szemébe csúszik, sokáig igazgatom, mire megtalálom a tökéletes szöveget. Odaállunk az előszobatükör elé, mindkét tenyerét nekinyomja a sima felületnek, elégedetten méregeti magát, majd hadonászni kezd a fürdőszobából elorzott kefével, mint egy igazi kalózkapitány. A kaland itt nem érhet véget, újból felemelem, és tovább ringatózunk az előszoba tengerén, amíg ki nem kötünk a nappali öblében. A szobában fellelhető összes díszpárnát és plédet ledobálom a földre, és egy kacskaringós útvonalat rajzolok ki, ami az

ágyam támlájába torkollik. Gergő is felkap néhány párnát, és földhöz vágja őket, miközben gőzmozdonyként fújtat. A következő nagyon veszélyes vállalkozás lesz. A kisfiú szemöldöke összeszalad, egyetlen rövid kígyóként tekereg. A padló forró lávafolyam. Eltátja a száját. Akkor találhatod meg a kincsesládát, adom ki a következő ukázt, ha csakis, de csakis a párnákon lépkedve jutsz el az ágyig. Aprót biccent, majd elszántan nekiindul. Eleinte óvatos, megfontolt, finomra hangolt mozdulatokat tesz, miközben egyik kezével a lötyögő kalapot tartja a fejéhez, aztán egyre jobban nekiiramodik, az utolsó párnára pedig már gyakorlottan szökken. Megkönnyebbülten felsóhajt, jelezve, ezt a kalandot is túléltek. Intek neki, hogy kövessen. Felhajtom az ágytakarót, és előhúzom a porcicák körbedorombolta elsősegélydobozt. Visít a cipzár, Gergő izgatottan figyel a királykék maléves bőrönd felnyíló tetejét, és pár pillanatig elbűvölve bámulja az elesett ólomkatonákat, a kócos Barbie-t, a foltozott hasú plüssmackót meg a színes, diafilmeket rejtő kapszlikat, majd egy határozott mozdulattal előrántja a gyűrött, megfakult köpenyt, és felmutatja, minden kétséget kizáróan azzal a szándékkal, hogy ő ezt viselni kívánja. Masnira kötöm a nagypapa kinyúlt melegítőnadrágjából kiszedett és nemesebb célra felhasznált madzagot, aztán felemelem Gergőt, és körbeszaladom vele a szobát, hadd kapjon bele a szél a vászonanyagba. Csilingelően felkacag, egy részem belehal. Lerakom az ágyra, elkezd ugrálni a tetején, az ágytakaró minden elrugaskodásnál egyre jobban hullámszik, a köpeny győzelmi zászlóként lobog, azon aggodok, le ne szánkázzon az ágyról. Leereszkedik a bőröndhöz, és turkálni kezdi. Előhalássza a kisvakondfigurámat, elhajigál néhány matricás albumot meg Foltost, az alvós mackómat, a hajánál fogva kirángatja Barbie-t a komfortzónájából, majd megállapodik a tekintete a diafilmekben, felemel egy kapszlit, leerőszakolja a tetejét, és kiemeli a tartalmát. Erre nagyon kell vigyázni, fordulok felé, ezeken a tekerceken mindenféle mesefigurák laknak. Hitetlenkedve szegezi rám a tekintetét. Szeretnéd meglesni őket, kérdezem. Félénken bólint. Óvatosan befűzöm a filmet a gépbe, körbetáncolom a szobát, és ahogy a vitorlát szokták, leeresztem a rolókat. Sötétbe burkolódnak a falak, a mennyezetre egy játék mackó alakja kúszik fel. Gergő csodálkozva forgatja a szerkezetet, minden oldalról alaposan szemügyre veszi. Elorezom a gépet, lefekszem az ágyra, a hasamra fektetem a vetítőt, beállítom az élességet, és áttekerek a következő képkockára. Leheveredik mellém, buksiját beékeli két párna közé, és várja a folytatást. Belekezek az olvasásba, ő feszülten figyel. Három filmet pörgetünk végig, az utolsónál elbágyad, és a végszóra leragad a szeme. Aprókat szuszog, a mellkasa árapályjelenséget modellez, lábait maga alá húzza, összegömbölyödik, mint egy sündisznó. Nem merek megmozdulni, attól tartok, hogy felébresztem. Én is összehúzom magam, és hallgatom a lélegzetvételét. Vissza kell őt vinnem az anyukájához, csak erre tudok gondolni, meg arra, hogy pár órán belül újra egyedül leszek, mint az ujjam.

Mikor felébred, elindulunk következő expedíciónk helyszínére, a konyhába. A hűtőszekrény ki van fosztva, csak egy doboz Mackó sajt, három doboz sör meg egy liter tej hánykolódik benne. Végül döntök, tejbegrízt főzünk. Én öntöm a lábasba a hozzávalókat, ő pedig fáradhatatlanul kavargat, mindenfelé tej fröccsen. Végig azon imádkozom, nehogy kiderüljön, hogy laktóz- vagy gluténérzékeny a gyerek. Mikor kész, megterítünk. Ő a bocis müzlistátal, én pedig a kockás mélytányért kapom, így egyezünk meg. A hófehér fennsíkra kakaózáport zúdítok, felkanyarítja a tejbőrke legcsokisabb részét, és elégedetten lenyalogatja a kanálról. Aztán az egész tál tartalmát összekeveri, míg egy drapp kotyvalékot nem kap, majd nagy gusztussal hozzákezd a lakmározáshoz. Az evőkanalat túlméretezték a szájához,

így a betermelni kívánt mennyiség egy része megakad a szájugoknál és elkenődik a pofacacskókon két oldalt. Látom magam előtt az anyukáját, ahogy kétségbeesetten átszáll a visszafelé közlekedő villamosra, abban reménykedve, hogy ott várja a kisfia. Látom, ahogy zavartan tárcsázza a rendőrséget, ahogy körbetelefonálja az ismerősöket. Látom, ahogy az aluljáróban rohangál. Gergő lenyeli az utolsó falatot, én pedig megtörlöm a szája szélét.

Muszáj bevinnem a rendőrségre, de nem ismerhet fel senki útközben. Most jelmezbálast játszunk, jó, kérdezem a kisfiút. Tetszik neki az ötlet. Bemegyünk a fürdőszobába, ráültetem az egyik sámlira, én magam alá húzom a másikat, és előbányászom a fiók aljáról a feledésbe merült sminkkészletemet. Gergő érdeklődően mustrálja a palettát, a narancssárgába belenyomja az ujját, és rákeni az arcára. Megszáll az ihlet. Megkérem, hogy ne mocorogjon. Szemceruzával csíkokat húzok a pofijára, nózit meg bajszot rajzolok neki, egy kevés fehéret viszek fel, majd a szemfestő pamacsommal narancssárgára festem az üres közőket. Tetszik neki a látvány, belemorog a tükörbe, fújtat meg ugrál. Tigrisként is megállja a helyét. Most én jövök. Minden erős színű pampucot, ami a kezem ügyébe akad, magamra kenek. Kihúzom és fekete szemhéjpúderrel átkenem a szemem, vörös rúzzsal kifestem a szám, és arcpirosító pamaccsal végigsimogatom a járomcsontok ívét. Magamra sem ismerek. A kisfiú bizalmatlanul méreget, nem tudja mire vélni a változást.

Van valamim, ami még abból az időszakból maradt. Egy szőke páróka. Gergő imádtá. Azt mondta, a világos hajszín százszor jobban áll, pedig csak azért szerette, mert mikor viseltem, nem hozzám kellett érnie, hanem egy idegen nőhöz, aki attól a legszebb, hogy sosem létezett. Hosszú idő óta először veszem fel, felkavar a látvány. Gergőt látom az ágyban fölém tornyosulni. Sírni kezdek. A kisfiú nem érti. Ahogy a földön ülök, pont egy magasságban vagyunk. Odalép hozzám, és apró tenyerével végigsimítja az arcomat. Biztos látta az anyukájától, hogy így kell vigasztalni. Szorosan magamhoz ölelem.

Közeledünk a rendőrség felé. Gergő mellénye felett ott lobog a köpeny. Magamhoz szorítom, tigriscsíkos buksiját a vállamon pihenteti, a kalászszerű haj olyan almaszószillatot áraszt, amilyen a nagymamám nyári konyháját járta át a szünidők alatt. Belemarkol a hajamba, és az ujjai között sodorgatja a tincseket. A fotocellás ajtó kinyílik, egy kihalt előtérben találjuk magunkat. Odalépek az egyik fotelhez, leültetem Gergőt, leguggolok elé, és próbálom beszkenyelni arcának minden részletét. Játsszunk szobros játékot, terjesztem elő a javaslatomat. Minden idegszálával rám figyel. Az a feladat, hogy addig nem szabad erről a helyről elmozdulni, amíg meg nem érkezik az anyukád. Érted, Gergő, kérdezem. Bólint. Megigazítom a mellénykékét, kisöpröm a szeméből a haját, betakargatom a köpennyel, megsimogatom az aprócska kezét, és puszt nyomok a homlokára.

Amint összezáruk mögöttem az üvegajtó, tárcsázom a 107-et, és bejelentem, hogy találtam egy magányos kisfiút a Nyugati pályaudvar környékén, aki most ott ül a kapitányság előtérében. A nő a vonal túlsó felén éppen levegőt vesz, de nem hagyok neki időt, hogy kérdezzen, kinyomom a telefont. Ne beszéljünk többet róla.

KISS LÁSZLÓ

GONDOLATOK A KONYHÁBAN

Böőr Jakab nyugdíjas történelemtanár egy délután arra a nyilvánvalónak tűnő fölismerésre jutott, hogy a mai, rohanó világban mindenütt számontartják az időt. Nincs a lakásokban helyiség, ahol ne robotolna valamilyen időmérő szerkezet. A nappaliban elegáns falióra kattog, az étkezőben a nagytól örökölt kakukkos felel a pontos időért, a konyhában pedig a mikrohullámú sütő kvarckristályos pálcikái mutatják, hol tartunk éppen. Vekker strázsál a gardróbban és az éjjeliszekrényen, műanyag órácska zizeg a piperepolcon és a mosdókagyló szélén, de sokan a garázsban, a spájzban, sőt a vécében se tudnak meglenni idő nélkül, a mobiltelefonok és karórák zabolázhatatlan divatjáról nem is szólva. Óra van a taxiban és a buszon, időt mérnek a pályaudvaron és a parkokban, bemondja a tévé, be a rádió, de ma már a pékségben se lehet kakaós csigát venni anélkül, hogy ne hoznák tudomásunkra, mennyi az idő. Böőr Jakab nem tartozott a rettentően korszerű emberek közé, ezért sose szereltetett órát oda, ahol úgy vélte, semmi hasznát nem veheti, a hálószoba-konyha Bermuda-kétszöge elegendőnek bizonyult az idő rendszeres mérésére. Különösen a konyhát szerette, főzés közben folyton a mikró kijelzőjén nyugtatta a szemét, várta, hogy leteljen a zacskós rizs megpuhulásához szükséges tizenhárom perc, vagy az a tizenöt, ameddig a tojás megfő. Ha 15 óra 17 perckor került a fazékba a jázminrizs, 15 óra 30 perckor kellett lekapcsolja a gázt, ha a vacsorához előkészített tojást 19 óra 18 perckor tette oda, 19 óra 33 perckor járt le a főzés ideje.

Hogy meg van bolondulva a világ! Míg régen volt idő elmerengeni, hosszú, tartalmas beszélgetéseket folytatni, álmodozni múltról, jövőről, addig a jelen sivár, kapkodós, türelmetlen, az emberek elszaladnak egymás mellett, a kapcsolattartás hajdani formái végérvényesen letűntek vagy átalakultak. Odafigyelés helyett hajsza, táplálkozás helyett fogyasztás, eszmecsere helyett csevegés van. Az óramutatók pedig konokul figyelmeztetnek, hogy ami elmúlt, többé nem tér vissza, és ha nem cselekszünk, késő. Böőr Jakab a fejét csóválta, és jólesett arra gondolnia, hogy ez a pánikszzerű hajtás őt sosem tévesztette meg, és mestersége tapasztalatait kama-toztatva éveken át derűsen diskurált – egyéb ismerősök híján – azokkal a barátaival, akikre másnak a mindennapos pokoljárás miatt sem ideje, sem energiája nem volt. Ha 15 óra 17 perckor került a jázminrizs a fazékba, Böőr Jakab biccentett Luther Márton képzeletbeli emlékműve előtt, amikor pedig 15 óra 30 perckor leemelte a tűzhelyről, már a Katalintól valóni készülő, de reményeiben csalatkozó VIII. Henrikkel érzett együtt. Ha a tojás főzését 19 óra 18 percre időzítette, rendszerető magyarként maga is letette a fegyvert Padovában, tizenöt perccel később pedig Hitler megválasztása miatt bosszankodott. Ha a mikró kijelzője 17 óra 3 perccel mutatott, tudta, nem csupán Kormi, a macska jut táplálékhoz, de Rákóczi Ferenc is kibontja a zászlót. Kedvenc sorozatának nyitó snittje közben Széchenyi éppen fölajánlotta minden birtoka egyévi jövedelmét egy magyar tudóstársaság létrehozására, amikor meg levesét kanalazta, tatárok gázoltak át Kijeven, de ő nyugodtan szürcsölt, mert tudta,

noha felénk tartanak, soha nem érkeznek meg hozzánk, ebédjének elköltését tehát az égvilágon semmi nem veszélyezteti. Legkedvesebb időpontja a délelőtt 10 óra volt, ekkor gyakran elmormolt magában pár sort István királynak fiához, Imre hercegehez írott intelmeiből, tudatosítva, hogy amiből – latinul! – idéz, királytükör, Nagy Károly-szimpatizánsként pedig a 8 óra nulla nullával is ki volt békülve, bár a császárrá koronázást túlzásnak érezte.

Most azonban váratlan akadályba ütközött. Amikor kicsoszogott a konyhába, hogy kenyeret szeljen az uzsonnához, a mikrohullámú kijelzője 16 óra 22 percet mutatott. Agya zakatolni kezdett, de a próbálkozás nem hozott eredményt. 16 óra 22 perckor nem történt semmi. Nem lehet igaz, mosolyodott el Böőr Jakab, leplezendő zavarát, és újból nekifutott. Zakatolás, elzúgó évszámok, mintha játékgép csörömpölne, majd: semmi. Még egyszer, nógatta magát a közelmúltban nyugdíjazott történelemtanár, de megint kudarcot vallott. Szédült, homlokáról csorgott a veríték. Az nem lehet, hörögte, és megkapaszkodott a stelázsiban. Egy verssor jutott az eszébe, de igyekezett elhessegetni, ne ily halált adj, istenem, ne ily halált adj énnem.

A következő pillanatban megbillent, előrebucskázott, vége volt.

A szomszédok találtak rá másnap. Mint aki a történelemlétkönyvére bukott, arccal a követzenen feküdt.

A kijelzőn gúnyosan villogott egy tizenhatos és egy huszonkettes.

Rákóczi Ferenc ügetett szembe ménjén. „Szervusz, Jakab”, kiáltott oda, és érdeklődött, eszik-e rendesen a cica. Mielőtt a meglepetéstől megtántorodó Böőr válaszolhatott volna, a nagyságos úr fejcsóválva ráfordult. „Jakab, Jakab, hát XV. Gergely jóváhagyja a piarista rend szabályzatát, Rubens festeni kezdi a *Medici Mária története* című grandiózus képsorozatot, Rákóczi György pedig – felhősödött el Ferenc tekintete – írásba foglaltatja a sáros-pataki főiskola törvényeit.” Azzal haját megdobta, mint a pogózó rockerek, és elvágtatott a porzó alföldi tájban, mely ebben a pillanatban egészen olyanak tetszett, akár az örök vadászmezők.

Böőr Jakabot könnyekig meghatotta a nagyságos úr embersége, azt pedig, hogy a fedelem nemcsak kisegíti, de tegezi is, el sem akarta hinni. Azzal nyugtatta magát, ez már történelem.

HAÁSZ JÁNOS

A KIS BENCEFFY JUTYÚB AGGASZTÓ ESETE

Ez a történet a közeli jövőben játszódik, egy kicsit fejlett ország nagyon fejlett városában. Betti szeretett ebben a jövőben élni. Lakása a hegyek lábánál állt, a férje szép karrier előtt, otthonuk igazi okosotthon, gyerekük igazi okos gyerek.

Vagyis.

Épp e miatt a vagyis miatt ült most itt, a fotel karfáján idegesen kopogó ujjakkal. Szerette az okosfoteleket, amik képesek voltak a benne ülő köré simulni. Betti

azonban most a nyugtalanság miatt folyamatosan fészkelődött, amire aligha készültek fel a tervezők, a fotel nem tudta követni a hangulatváltozásait. A falakba rejtett hangszórókból nyugtatónak szánt zene szólt, vagyis Betti feltételezése szerint annak szánták, mivel, mint minden nyugtatónak szánt zene, ez is idegesítette.

Fel is állt inkább, az okosablakhoz lépett. Az irodaház, amiben az orvosi rendelő működött, betonacél egyenépületek láncolatának egyik eleme volt a belvárosban, az ablak viszont egy tópartot mutatott. Tavak, tópart. Szaladgálás.

A fia jutott eszébe, megrázkódott. A többi gyerek. Az ő fia. Más gyerekek és az övé – aki valójában tényleg más, legalábbis minden jel arra mutat. A kütyük. Az elbeszélgetés a tanárokkal. Képek villantak fel egymás után, vibráló, idegesítő képek, mintha valami pszichedelikus elektropunkbanda videóklipjét látná. A gyomorideg alattomos, görcsös csápjai éppen szétterjedtek volna benne, amikor diszkrétén megzörrent okoskarkötője. Négy óra volt, az ő időpontja. A rendelő ajtaja automatikusan nyílt, eddig visszhangozva kopogó cipősarka belesüppedt egy vastag, puha szőnyegbe.

– Üdvözlöm, asszonyom, foglaljon helyet. Benceffy-Turánszki Bettina, ugyebár? – a halvány fényben nem látta, honnan jön a hang. Nem volt ideje elcsodálkozni, hogy kontaktlencséje nem állította át automatikusan a fényerőt, mert a hang folytatta.

– Ne lepődjön meg a félhomályon, az ember ilyenkor könnyebben megnyílik, könnyebben beszél őszintén, mint világosban. Így ebben a helyiségben zavarjuk az olyan okoseszközök működését, amelyek megváltoztatnák az általunk ideálisnak gondolt fényviszonyokat. Kérem, foglaljon helyet – és halvány fény ragyogott fel egy, a kintivel megegyező típusú okosfotel körül.

Az asszony leült. A feszültség fokozatosan enyhült benne, nem tudta, a helyiség levegőjében van-e valami nyugtató, vagy tényleg a félhomály hat rá így.

– Nos, asszonyom, a benyújtott úrlap szerint a fia miatt kereste meg...

– Igen, van egy tizenkét éves fiam, és aggódom...

– Kérem, ne vágjon közbe. Nos, asszonyom, a benyújtott úrlap szerint a fia miatt kereste meg intézetünket, és biztosíthatom arról, hogy a legjobb döntést hozta. A PsyChoach Alapítvány által működtetett intézményünk a lélekgyógyászat évszázados tapasztalatát felhalmozva évtizedek óta áll... – a nő elbambult. Tudta, hogy a reklámszöveget végig kell hallgatnia, ez a részben hirdetési bevételekből működő állami egészségügyi ellátórendszer egyik rákfenéje, de azt senki nem írhatja neki elő, hogy oda is figyeljen. Csak akkor nézett fel, amikor csönd lett.

– Valóban, a fiam miatt. Aggódom érte.

– Ez természetes. Az anyákban a szülővé válással egyidejűleg alakul ki egy állandósult félelemérzet a gyermekkel kapcsolatban.

– De ennek az aggodalomnak nagyon is konkrét... – nem tudta folytatni, a szoba félhomályából megállíthatatlanul folytatódott a szöveg, mintha még mindig a reklám lenne.

– Ez a féltés sokszor indokolt, gyakorta előfordul azonban a túlféltés jelensége. Tudunk olyan esetről, amikor az anya a kóros túlféltés tipikus tüneteként azért aggódott, hogy a gyermekének van-e szaglása, más esetben azért, hogy nem fullad-e meg szoptatás közben. Ezek a szülői reakciók nem mondhatók pszichotikusnak.

Az asszony megrázta a fejét, mintha úgy akarná kirázni magából az elhangzott szavakat, mint a fülébe ment vizet.

– Miről beszél? Nem az én állapotom miatt vagyok itt, nem rólam kell beszélni, hanem a fiamról.

– Elég bátornak érzi magát, hogy szembenézzen a problémáival?

Kis csend. Betti elbizonytalanodott, hogy tényleg jó helyen van-e. De nem, nem lehet, *a hiba valószínűsége kizárható*, ezért is épp ide jött.

– Nézze, ahogy már említettem, nem az én panaszaimeiről van szó, hanem a fiamról.

– Minden család együtt élő emberek bonyolult érzelmi és egzisztenciális rendszere. Ész mint minden bonyolult rendszerre, a családra is igaz, hogy a problémák nem mindig ott bukkannak fel, ahol keletkeznek.

– Szóval én lennék a felelős azért, mert a fiam... a fiam... – Betti szavakat se talált a megdöbbenéstől.

– Nézze, asszonyom, ahogy mondani szokás, a fájdalom fáját kivágni nem lehet, csak gyökereitől elpusztítani. A gyerekek problémája gyakran olyan családi konfliktusokból fakad, amiket talán még maguk a szülők sem mernek, tudnak kimondani.

Betti biztos volt abban, hogy nincs ilyen mondás, de ezen most nem akadt fenn. Újrakezdté.

– Szerető család vagyunk, egyetlen gyerekünket, a kis Jutyúbot a legjobb körülmények között, a legnagyobb szeretettel, gondoskodással és türelemmel neveljük. Párommal odafigyelünk testi, lelki és szellemi fejlődésére, biztosítottunk neki ehhez minden feltételt, időt, pénzt, erőt nem kímélve.

– Ezek szerint biztos abban, hogy... – hogy miben, az nem derült ki, Betti ugyanis, ha valamit nagyon tudott, akkor az az volt, hogy biztos legyen. Magában, a férjében, a családjában, a tökéletes kertvárosi életükben. Nem is hagyta végigmondani a kérdést.

– Igen, biztos vagyok. És sokáig úgy is látszott, hogy nem volt hiábavaló a rengeteg törődés és figyelem. A kis Jutyúb szépen fejlődött, pont úgy, mint a kortársai. Jární, beszélni, írni, olvasni, számolni, egyszóval mindent akkor tanult meg, amikor a többiek. A társas életben, a szocializációban sem mutatott semmi rendelleneset, amíg...

– Asszonyom, ön milyen egyetemen tanulmányozta a gyermeklélektant?

– Ööö, semmilyenen.

– Akkor engedelmével, majd én diagnosztizálom, mikor mi a rendellenes. Elfogadom viszont kiindulópontnak, hogy a gyermek fejlődéséért önök, a szülők, minden elvárható megtehető, nem okoztak neki semmiféle defektusokat.

A nő nyelt egyet, figyelmeztetnie kellett magát, meg ne köszönje, ami teljesen nyilvánvaló volt.

– Értem... Szóval minden rendben volt addig, amíg a gyerekek nem kezdenek kütyüzni. Nem azt mondom, hogy az én kis Jutyúbam akkor egyik pillanatról a másikra kifordult magából, de szép lassan megváltozott.

– Nem lehet, hogy maguk változtak meg, és ez csapódott le a gyerek viselkedésében is?

Betti elvesztette a türelmét.

– Nem, nem lehet. Tudomásom szerint nem családterápiára jöttem, mert nem családi problémáink vannak. A kis Jutyúbbal vannak problémák. Tudom, utánaolvastam, hogy a gyerek szocializációjában vannak mérföldkövek, és az egyik ilyen az, amikortól kütyüket használnak. Olvastam arról is, milyen hatással vannak az okoseszközök a lelki és szellemi fejlődésre, a kognitív képességek alakulására, és természetesen arról is, hogyan hatnak a közösségbe illeszkedésre.

– Nagyon felkészült. Nem lehet, hogy a belső bizonytalansága miatt túlkompensál?

– Nem, nem. Aggódok, és sokat olvastam, mielőtt szakértői segítséget kértünk volna. Mármint remélem, tényleg azt kapunk. Mert az én kis Jutyúbom azóta nem olyan, mint a többi gyerek.

– Hanem?

– Teljesen más a fejlődése. Tudja, hogy van ez... Mármint gondolom, tudja. A gyerekek bandáznak, megvannak a közös játékaik, klánjaik, titkaik, együtt lógnak, amikor csak tehetik. Tudják, hogy bármikor számíthatnak a másokra, mindennapos, sőt szinte állandó kapcsolatban vannak egymással, elmesélnék minden fontos vagy nekik annak tűnő dolgot. Olyan barátságok, olyan erős kötődések alakulnak ki ebben a korban, amiről mi, felnőttek, már csak ábrándozhatunk.

– Igen, tudom, a gyermeklélektan minden területét tökéletesen ismerem. A gyerekkori barátságok a legerősebb, bár a kor előrehaladtával leggyorsabban meggyengülő kötelékek.

– És ebből az én kisfiam teljesen kimarad – Betti majd elsírta magát, de vett egy nagy levegőt, és folytatta. – A kütyükor kezdetével teljesen lemorzsolódott a többiekéről. Nincs egyetlen barátja se, nincsenek még csak haveri kapcsolatai sem, nem volt szerelmes, azt mondja, nem is érdeklik a lányok. És nem érzi, hogy gond lenne a viselkedésével, azt mondja, ő így érzi jól magát. Egyedül. Mindig csak a hülye... – nem tudta folytatni, elhallgatott, hogy ne sírja el magát.

Kis csend állt be.

– Értem. Elemeztem az ön által elmondottakat, és valóban úgy tűnik, hogy a fia viselkedése módfelett szokatlan. De az információim még nem teljes körűek. Elmondaná pontosan, mivel is tölti az idejét a kis Jutyúb? Tud konkrét programokat?

– Csupa olyasmivel, amik miatt teljesen magára marad – erőt vett magán, hogy folytatni tudja. – Focizik. Vagyis hát focizna, de általában egyedül van lenni a grundon, minden osztálytársra valamelyik temperált, pollenszűrt levegőjű vr-szobában tölti ilyenkor az idejét. Meg vízparton lenni, úszni, fürdeni. Folyton nyaggat, hogy menjünk el valami Bala-tóhoz...

– Balaton – vágott közbe a hang.

– Oda, igen. Mintha nem lenne nekünk állítható hőmérsékletű okostavunk a ház udvarán. Meg hogy menjünk a hegyekbe. Mikor ott vannak azok a remek wiikinektek, a mi lakásunkban is van kialakított helyiség, ahol egész nap túrázhatna, hegyet mászhatna, siklórepülhetne, raftingolhatna, és lehetne közben egy csomó barátja, aki mind ezt csinálja a hálón. De neki az igazi élmény kell, azt mondja, ő úgy akar szerelmes lenni, hogy belenéz majd a lány szemébe, és azt érzi, átment rajta a Hyperloop... Mintha lenne még lány, aki ne vr-szemüvegben mászkálna, mintha tudná, mi az, hogy igazi élmény. Hogy mennyivel szürkébb az annál, amit a világ kínál neki – megint érezte a gombócot a torkában, elhallgatott.

Csend telepedett a helyiségre, úgy érezte, sosem lesz vége, pedig a hang másodpercen belül ismét megszólalt.

– Nos, a kis Jutyúb értelmi és szociális fejlődése most valóban mutat diszfunkcionális jeleket. De intézetünk gondoskodik róla, terápiáinkkal a fejlődése az életkorának megfelelő szintre hozható, esetleg kisebb rész képesség-problémákkal.

– Rész képesség-problémák? Ezt hogyan érti?

– Elveszítheti érdeklődését a különleges tevékenységek iránt, romolhat a kreatív megoldásokra való készsége is.

– Ezeket én nem problémának tartom, hanem a megoldásnak – érezte, hogy belsejében felenged a feszültség.

Amikor a szoba kivilágosodott, már egészen megkönnyebbülve állt fel. És szinte jókedvű lett, amikor meglátta a sarokban a MediMat3.0 körvonalait. Jó volt megbizonyosodni arról, hogy valóban egy modern orvoseszköznél járt, és nem egy embernél. Hiszen a gépek nem tévednek.

*EMBER ÉS TÉR II. / MOZDULATSOROZAT,
CERUZA PAPÍRON, 25 x 21 CM*

